

1143.

00
f

- Thomasiy 1 De pactis dotulibus
 2 De Injusta oppositione juri um
 Majestaticorum.
 3 De presumptione boni factis
 4 De Vera prebata juridica.
 5 De culpa ob harditus tutorum prapenda
 6 De Homibus propriis et liberis Germanorum
 7 Morum cum jure scripto contentio
 8 Nonen actionis forensis, contra audificantem
 ea amulacione
 9 De Nonicorum causis arimendi Legitimam
 10 De quasi emancipatione Germanorum
 11 De Origine successione testamentaria
 12 De sensu Legis Decemoralis Testamentaria
 13 De jure statuum imperii dunda civitatis
 14 De jure circa titulos honorum
 15 De jure circa pharmacopolia civitatum
 16 De usu pratico in ter emptionem cum pacto de tetro
 vendendo et contractum pignoratitium
 17 De desertione ordinis ecclesiastici
 18 De darguonfu Johi Vellejani
 19 De pfectu privilegio pupilli unventi gtranc
 actione negotiorum gestorum.

- Thomafius 20 De iure Detractionis
 21 De protestatione facto agraria
 22 Vindicta iuris Majestatis gratia sacra
 23 De foro competente et jurisdictione
 denorum sub potestate civili
 24 De occasione et acceptatione
 computationis Carolinae
 25 De immutabilitate territorii qui sunt in
 territoriis praesumptur esse de territorii
 26 De originibus feudalis
 27 De usu practico inter ingenuos et libertos
 28 De usu practico inter liberos et servos
 29 De usu practico Denunciationis Evangelicae
 30 De origine processus inquisitori gratia
 31 De usu practico tit. de his Layas
 qui sui velationi iuris sunt.
 32 De usu practico tit. de patria potestate
 33 De remissione rigoris facta
 34 De usu actuum poenaliu
 35 De usu practico Doctrina de legitimatione
 36 De usu iuris patris Rom secundum pour sem.
 37 De protestatione sub protestantis et adversante
 38 De obligatione et promissione rei in iudicio
 39 De onere probandi in actione negatoria
 et de usu practico quibus raris ius patris pro
 testatione solentis.

MODERANTE DEO OPTIMO
MAXIMO
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENSISIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,

ELECTORATVS BRANDENBURGENSIS HEREDE

&c. &c.

CONSENSU SUPERIORUM
DISPUTATIONEM INAUGURALEM

DE

PACTIS DOTALIBUS

ad Part. II. Tit. XI. artic. XI.

Juris Statutarii Hamburgensis

DIRIGENTE

DN. CHRISTIANO THOMASIO,
CONSIL. ELECT. BRANDENB. PROF. PUBL.
UNIV. FRIDER. SEN. & FACULT. JURID.

h. t. DECAN.

PRO LICENTIA,

Summos in utroque Jure honores & Privilegia
Doctoralia ritè capeffendi

Publico Eruditorum Examine submitter

AUTOR

DIEDERICUS ANCKELMAN,

Hamburgensis.

d. 6. Apr. 1695. In Auditorio majori horis ante & pomeridianis.

HALÆ LITTERIS SALFELDIANIS. 1711.

MODERNE...
LESTON...
SPEZIELLE...
DR. FRIEDRICH WILHELM...
ELECTORALE...
PACTS...
DR. CHRISTIAN...
L58

VIRIS

ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS,
AMPLISSIMIS, NOBILISSIMIS ET
CONSULTISSIMIS

DNN. CONSULIBUS,

DNN. SYNDICIS,

DNN. SENATORIBUS,

DNN. SECRETARIIS

INCLYTÆ REIP. HAMBURGENSIS, ATQVE PATRIÆ PATRIBUS
DOMINIS PATRONIS, PROMOTORIBUS, FAVORIBUS, RESPECTIVE
AFFINIBUS ET COGNATIS

devota mente,

omnigena reverentia,

& paratissimo obsequio

Venerandis, colendis atque suspiciendis,

Juris Statutarii Hamburgensis

Interpretibus Authenticis

hoc

Interpretationis Doctrinalis Specimen

revidens

ceus

debitæ reverentiæ ac obedientiæ

monumentum

Devotissimo affectu

cum

ardenti omnigenæ felicitatis voto

confecrat

Dat, Dicat,

Dedicat

ILLUSTRUM, MAGNIFICORUM, EXCELLENTISSIMORUM,
AMPLISSIMORUM, NOBILISSIMORUM ET
CONSULTISSIMORUM

V. V. V. V. NOM. NOM. NOM. NOM.

H. millimus Clienſ.

Necnon
VIRO

**EXCELLENTISSIMO, AMPLISSIMO, NOBILISSIMO,
ATQVE CONSULTISSIMO**
DNO. THEODORO ANCKELMAN,
Jcto Celeberrimo,
CAUSARUM PATRONO GRAVISSIMO,
DOMINO PATRONO, PROMOTORI, FAC-
TORI ATQVE PATRUO
PATRIS INSTAR

DECENTI PIETATE,
PIA FIDE,
FIDELI REVERENTIA,
REVERENTI OBSEQVIO
diligendo, venerando, colendo ac suspiciendo,

hunc ingenii factum,

qua decet submissa veneratione,

offert,

&

Sacrum esse cupit

EXCELLENTISS. DIGNITATIS

Devotus Client

DIEDERICUS ANCKELMAN,

I. N. I.
SECTIO I.

*Exhibens ipsum Statutum, ejusque versionem latinam,
ut & interpretationem Philologicam, Analyticam
atque Historicam.*

*Juris Statutarii Hamburgensis Part. 2.
tit. XI, art. II.*

WAnn Ehezarter zwischen Eheleuten seyn auff
gerichtet/ und von denen die zur Verpflichtung
darzu erfordert / seyn vollenzogen / unterge-
schrieben und versiegelt / so wird auch billig
nach des einen oder andern Absterben / so wol zwischen
dem nachgelassenen Ehe-Manne / oder seiner Witwen /
und den Kindern / die so wohl aus der ersten / andern
und dritten Ehe gebohren / die Theilung nach dem auff-
gerichteten Ehezartern billig gehalten; und seyn so wol
der eine / als der ander darnach sich zu richten schuldig /
und ist damit der Witwen die Wahl zu dem Stadts
Rechte / oder zu dem Ehezartern sich zu ziehen / hiemit
benommen/ sondern muß dieselbe die Ehezarter folgen.

A

§. I. Gei

§. I.

*Generalia de officio interpretis, n. 1. seqq. Vox billig in statuto
bis repetita semel expungenda, n. 14. seq. Idem observatur
de repetitione vocum hiemit & damit / n. 20. Incon-
ueniens est etiam particula, so wohl. n. 21. seq.*

Et vox und mutanda in als.

n. 27. seqq.

- 1 **Q**uamvis Leges scire non sit verba earum tenere
sed vim & potestatem. l. 17. ff. de LLbus quæ vo-
luntas etiam l. 18. & 19. ff. eod. l. 5. C. eod: item
sententia l. 29. ff. eod. l. 67. ff. de R. I. l. 5. C. de LLbus
& mens anima, ac ratio Legis l. 13. §. 3. ff. de
excusat. tutor. l. 7. §. 2. in fin. ff. de suppellect.
legat. &c. dicitur: dubio tamen omni caret, fa-
2 **Q**uero Legis interpretationem verborum quoque curam esse susci-
piendam. Ut enim taceam effatum Ulpiani in L. 6. §. 1 ff. de V. S.
3 quando verbum ex Legibus sic accipiendum ait, tam ex Legum
sententia, quam ex verbis; vel illud ad considerationem verbo-
rum, & ex illis compositæ Orationis externæ Juris interpretem
adiger, quod id tantum, **Q**uero recte, perfectum sit, quod ex
4 omnibus suis partibus constat. l. 1. ff. de O. J. Quare cum Legis
scriptæ natura atque essentia tam mente sive sententia, quam ver-
bis absolvatur, interpretatio ejus non est perfecta, nisi simul &
voluntas & oratio probe perpendatur, examinetur, atque expli-
5 cetur. Imo ante omnia verborum esse rationem habendam pa-
ret, vel inde, quod hæc signa sint, & testimonium mentis, &
demonstrent voluntatem Legislatoris l. 7. §. 2. ff. de suppellect. legat.
l. 38. ff. de O. & A. ac rō esse dent rei. Baldus in L. ult. num. 4. C. de
suis & legitim. unde nō de signo prius constet, multo minus desi-
6 gnato constabit: arg. l. 1. §. 6. ff. de adilit. edict. l. 3. C. de fabricens.
bna. libr. 11. Præterea cum istæ præfationes & libentius ac facilius
adlectionem propositæ materiæ producere, & cum ibi venerimus,
evidentiorē præstare queant intellectum, inconueniens
esse interpretationem promittenti judicatur à Gajo in d. l. 1. ff. de
O. J.

O. 7. omisiss initiis atque facilibus, atque illotis, ut censet,
 manibus protinus materiam interpretationis tractare. Præcipue 7
 cum nec desint Exempla Jctorum veterum puta Cujacii, Ascia-
 ti, Hotomanni, Jac. & Dionys. Gothofredorum, (add. Brisso-
 nium in libr. singulari ad L. Jul. de adulteriis, ubi proposita Le-
 ge singula verba excutienda, iisque ex mente Jctorum con-
 gruam interpretationem accommodandam docet) satis demon-
 strantia non parum ipsos occupatos fuisse circa externam Oratio-
 nem & Scripturam qua Leges proponebantur. Vel solus Dige-
 storum titulus de Verborum Significatione luculenter id evincit,
 & *Quintilianus libr. 5. cap. ult. inf.* testatur, Jctis summum circa
 verborum proprietatem laborem esse, ac propterea Ulpianum
 ab hac diligenti verborum consideratione *æquatobhov* i. e. indaga-
 torem nominum appellatum fuisse, ut apparet ex *Arbæno libr. 14.
 de rat. Sopsist. add. Cujac. 24. obs. 39. in f. 5. in recit. ad l. 141. ff. de V. S.
 add. de h. ætenuis dictis susus agentem Gæddæum in comment. ar. ad rubric.
 ff. de V. S.*

Quibus omnibus ita se habentibus, & mihi malicenti Inter-
 pretationem *art. 11. ex jure Statutario Patrio Part. 2. tit. XI.* eam
 impositam esse necessitatem facile sentio, ut priorem quidem ver-
 borum, posteriorem & potiorem autem rerum atque mentis statu-
 to hoc comprehensæ rationem habeam. *sec. Gæddæum l. c. in princ.
 add. Calvini Lexicon Juridicum in voce: Verbum in fin. ubi incip. verbo-
 rum superficiem. Magnif. Dn. Præsidem Instit. Jurisprud. div. l. 2. c. 12.
 §. 7. & 12.* Quod ergo felix faustumque sit, ac prospere evenire
 summum Numen benignissime faxit! A precibus enim meri
 to exordior, cum universa tunc demum bene gerantur, & com-
 petenter, si rei initium fiat decens & amabile Deo. *Nov. 6. præfat.*
 Et nihil recte, nihilque sapienter homines auspiciuntur sine Dei
 immortalis auxilio, quod est fundamentum totius operis. *can.
 cum Paulus 26. causs. 1. qv. 1. can. 27. §. dicit. n. Apostolus, causs. 26. qu. 7.
 add. l. 1. pr. C. de Ver. Jur. encl. l. 1. & 2. C. de offic. Præf. Præf. Afr.*
 Quo fundamento, à divina, ut supplex confido, benignitate jacto, 12
 ad rem ipsam propius accedam Statutum Civitatis Patriæ pen-
 tius aliquanto consideraturus. Ut autem à levioribus ad magis
 ardua, à facilibus ad difficiliora sensum progrediar, primum
 imbecillitates atque obscuritates, quæ tam in Scriptura, quam
 Oratio-

13 Oratione emendandæ sese offerunt, perpendam. Et quidem
Scripturam priori loco examinanti occurrit

- (1) lin. 4. & 9. repetita vox *billig* quarum alterutram superfluam esse, facile judicabitur. Nam licet quidem verba repetita & geminata voluntatem enixam & constantem Llatoris indicent.
- 14 *Baldus in l. fructus C. de act. Emr.* attamen id intelligendum de illis tantummodo, quæ aliquid operari possunt, dum omnia verba quid operari debent. *l. 3. pr. ff. de iurejur. l. 109. ff. de Legat. 1. cap. ff. papa. 10. de privileg. in 6to.* Quoties vero vox quædam otiose ac sine virtute operandi repetitur, tunc improbandum eam docet *Roland. à Valle conf. 61. num. 16. & conf. 62. num. 31. & sequ. Cravetta conf. 25. num. 3. aliique cum nec una Syllaba in Lege vel statuto superflua & vacua debeat esse. gloss. verb. tanquam in cap. solita x. de majorit. & obed. Baldus in rubr. ff. de contrah. Emr. qv. 9. Cravetta conf. num. 3. & sequ.* Cujus rei elegans Exemplum vid. in *L. 1. ff. quod*
- 16 *meus causa.* Quandoquidem ergo in statuto nostro vox *billig* plane otiose ingeminatur, nec ullum effectum ejus repetitio habet, pater per Interpretationem Emendatoriam Grammatico Criticam, sive scripturam ex Grammatica perfectione sermonis immutantem, de qua videatur Excellentissimus atque Consul-tissimus *Dominus Placcius* Patriæ Civitatis *Jctus* celeberrimus, *Domini* Præceptor olim meus, per integrum fere sexennium longè fidelissimus, nunc Patronus atque Fautor omni honoris & obsequii cultu æternum venerandus, in *ICI sui per se Edit. 2da, cap. IX. §. 2. add. XV. l. n. 3.* alterutrum expungi, aut minimum pro
- 17 expuncto satis commode haberi posse. Nec est, quod quis forte existimet *ταὐτοῦτος* figuram huic repetitioni subesse. Præterquam enim quod multis Rhetoribus ne quidem inter figuras *ταὐτοῦτος* numeretur, vid. *Voss. Instit. Orat. Libr. V. cap. 3. num. X. Excell. Domini Placcii Additamenta Rhetorica Mssta ad Kirchmanni Rudimenta Rhetor. Libr. 3. addit. 10.* figura hæc in se parum delectans in ordinata repetitione obtædium inde facile metuendum vix usurpabitur, nisi quoties cum simplicitate & affectu perturbante, nec ordinandi spatium & consilium relinquente Orator quippiam sit inculcaturus. Unde in statutis nostris ex præmeditato consilio simplici & plano stylo conscriptis eam depræhendendi parum fit probabile.
- 19 Hæc de iterata voce *billig* dicta, applicari ac repeti multo magis possunt, atque adeo debent, quando

(2) in

(2) in Statuto exhibito legimus lin. 10. particulam *ſamit* & lin. 12. *hiemit*. Quarum alterutram ob supra memoratas rationes merito delendam existimaverim, cum alterutra sola re-
renta lectio satis perfecta constet. Neque adeo disimile ju-
diciū est (3) de voce *ſowohl* / quæ lin. 5. legitur. Hæc enim Par-
ticula relativa seu respectiva est, ac respicit aliam Orationis par-
tem, comparatum & simile aliquod priori continentem *vid.*
Exempl. in L. ii. §. 3. ff. de injur. l. 57. ff. de judic. l. 18. l. 22. §. i. ff. de usu
& habit. l. 9. C. eod. l. 8. pr. ff. de V. S. ibique Gæddasum numer. 1.
&c. Hinc Festus *lib. 18. de Verbor. signific. in voce TAM* ait: 22
TAM, (cui responder Germanicum nostrum, *ſowohl*)
significationem quandam prepositivam habet, cui subjungi-
mus QVAM. Quare quoties in Oratione quadam vocula 23
TAM, sive Germanicum, *ſowohl* reperitur, neque tamen
in alia ejus parte sequitur Particula QVAM, aut in
Germanica lingua idem exprimens, *als* / sive explicite & ex-
presse, sive implicite, i. e. si in eodem sermone plane nihil subse-
quatur, quod cum priori ejus sermonis membro comparari pos-
sit, patet Particulam hanc comparativam, sive respectivam su-
perflue appositam esse, aut ex negligentia, vel præcipitantia forte
Amanuensis cujusdam irrepisse. Quod posterius in Article 24
nostro contingere admodum facile potuit ob insequentem mox
ejusdem particulæ iteratam repetitionem. Interim cum omni 25
plane correlato careat, eandem ceu superfluum, & plane inu-
tilem statuto nostro, per eandem, quæ modo adhibita fuit, de-
claratoriam, sive Emendantem Grammatico Criticam Interpre-
tationem, ob dicta superius eximendam non immerito forte
censuerim, ut & hac ratione perfectissima significatio scripturæ
Legis Patriæ vindicetur. Denique 26

(4) circa scripturam hoc etiam notandum restat, quod & il-
lud *ſowohl* in lin. 6. ita extans superfluum videri posset, dum ejus-
dem correspondiva Particula *als* non subjungitur. Cæterum si 27
textum penitus inspiciamus, de præhensu facile est, non deesse
in illo revera, licet aliquomodo id lateat, quod particulæ isti *ſo*
wohl respondeat, & quæ invicem æquiparentur. Ita enim le- 28
gitur: *den Kindern / die ſowohl aus der ersten / andern und dritten*
Ehe geboren: Nempe hoc vult statutum, quod mortuo altero 29
conjugæ, inter superstitem viduum vel viduam, & liberos ex pri-

- mo & secundo, *ÆQUE* AC tertio matrimonio natos divisio secun-
 30 dum initas pactiones dotales sit facienda. Adeoque æquipara-
 re vult Llator liberos ex diversis matrimoniis natos, quoad
 divisionem hæreditatis parentum secundum pacta dotalia legiti-
 me inita faciendam, ita ut ex quocunque fuerint matrimonio
 progeniti, teneantur pacta dotalia à parentibus facta ceu nor-
 31 mam familiæ exciscunda observare. Eam ergo liberorum æqui-
 parationem exprimit per voculam *so wohl*, cui an subsequens
 particula copulativa *und* satis respondeat, mutum dubio.
 32 Equidem apud Latinos hæc binæ particule *so wohl* & *als* recte
 omnino per *ÆQUE* & *AC* (De formula veteribus utilitata tam jure
legeque vid. Calvin. Lex. Juris. & Richter de signific. adverbior. utroque
in voc. tam) efferuntur, an vero germanicæ linguæ genius id pa-
 riter admittat, ut in Oratione respectiva loco *als und* ponatur,
 33 vix meminerim. Imo stylus vulgaris & communis germanicæ
 loquentium usus.

Quem penes arbitrium est, & jus & norma loquendi.

Prout canit *Horatius de arte Poetica vers 72. add. l. ab eo. 7. s. ff. de*
suppellect. leg. et. ejusmodi locutionem respuere atque rejicere vi-
 deretur, dum experientia docet quomies particula relativa *so wohl*
 præcedit, semper eandem insequi alteram correspondivam vo-
 34 culam, *als*. Quæ omnia me movent, ut in statuto nostro *to*
und in lin. 7. in als convertendum firmiter credam, ut hic quo-
 que planus atque perspicuus quam maxime fiat sermo
 iterum declaratoria Interpretatione, sive Critica Emendatione,
 sed substituente potius quam expungente. Quæ in superioribus
 merito contentus eram, ut minori correctione majorem evita-
 rem *ex reg. 315. & 318. Excell. Domini Placcii ICr. perfect. Cap. 11. §. 8.*
 & rectæ rationi consona communi Criticorum doctrina.

§. II.

Per vocem erfordert: non intelligi requisitos de facto, nec de
jure & facto simul, sed solum de jure.

HÆc de scripturæ imperfectionibus, earumque emendatio-
 ne per Interpretationem Emendatoriam Criticam Exter-
 nam tradidisse sufficiat. Sequitur ut perpendam Orationem
 ipsam, & in illa latentibus imbecillitatibus remedium queram.
 Hic

Hic autem præcipue consideranda merebitur æquivocatio vocis
erfordert *lin. 3.* utrum intelligenda de requisitis jure, an factò
vel utroque? Equidem si secundum Leges Grammaticas Oratio- 2
nem æstimem pro omnibus pronunciandum erit, cum gramma-
ticus usus ista omnia admittat. Sin vero mens Legislatoris in-
quiratur, statutum per Interpretationem Mentalem sive Hyper- 3
criticam perfectivam, electivam de qua *Excell. Dominus Placcius*
Iti perfecti cap. 9. §. 7. addit. 16. ad solos DE JURE requisitos erit
refringendum, tum ut Legi nostri perfectio sua constet, *l. in*
ambiguus 19. ff. de LLbus & à summa videatur prudentiâ profecta
tum quod reliqui binisensus singuli suis non destituantur imper-
fectionibus, aut Legem illis laborare faciant? Etenim 1. si re- 4
quisitos de factò tantum hic intellectos quis velit, inepta erit &
sibi contraria lex, quæ non requirendi jure, ut requirantur, exi-
git. Præterea cum non probabile sit Legislatorem voluisse 5
quoslibet fortuito requisitos & præsentis sufficere ad validita-
tem & obligationem pactorum dotalium, sed illos de quorum
præjudicio in illis pactionibus ageretur, (qui tales sint, infra-
tractabitur *sect. II. ad verb. requiruntur*) non contra ejus volun-
tatem Oratio intelligetur. *Excell. Dominus Placc. l. c. c. 9. §. 2. reg.*
150. Præcipue cum observantia fori & consuetudo optima Le- 6
gum interpret. *l. 23. l. 37. ff. de LLbus* abunde testetur non quosli-
bet requisitos sufficere, prout etiam caussa *Hinschen Erben* con-
tra *Hinschen Witve* Anno 1683. ventilata edocet: qua de re
inferius pluribus. Pariter 2. neque de requisitis tam jure fa- 7
ctoque statutum nostrum explicare poterit, ne aliud inde oriatur
absõnum. Si enim requirendi jure ut requirantur præcise 8
de factò quoque, opus esset, sequeretur, quasi oblati sponte
ac vel alterutri parti invitæ, eo minus obligationi requirantur,
& si pacta subscribant atque subsignent, nihil agant. Quod 9
enim de solennitate substantiali alicujus actus est, id si omitta-
tur, ipse actus ipso jure nullus efficitur. *l. 9. §. 3. vers. nam. ff. ad exhiben-*
bend. l. 8. §. 17. ff. de transaction. *Baldus in l. comparationes num. 5.*
vers. tertio oppono. C. de fid. instrum. aliique. Restat proin, ut de solis
requisitis jure textum nostrum interpreter, cum ita perfectissi- 10
mus eruatur sensus, Legislatoris voluntati consonus, dum nec
actus frustraneus præcipitur, nec quilibet forte requisiti ad hoc
ut valeant pacta dotalia sufficient, nec referet, utrum jure
requi-

requirendi speciatim rogentur, an ultro sese ad confirmandas
pactiones dotales offerant.

§. III.

Statuti de pactis dotalibus translatio Latina.

HÆc notatu æque ac emendatu circa scripturam & Oratio-
nem digna visa sunt, quibus absolutis ulterius progredior
ipsum statuti Versionem toti dein Dissertationi fundamentum
præbituram, exhibiturus.

2 „ Si pactiones nuptiales inter conjuges factæ sunt, & ab illis,
„ qui ad obligationem (sive validitatem, confirmationem) ea-
„ rum de jure requiruntur, sunt subscriptæ & obsignatæ; tunc
„ etiam post unius alteriusve obitum, inter superstitem maritum
„ aut viduam, & liberos ex primo, secundo, tertio matrimonio
„ prognatos, divisio secundum facta pacta dotalia merito pera-
„ gitur; Suntque utrinque hæc observare obstricti ac eo ipso Vi-
„ duæ Electio ad statuta vel pacta dotalia se alligandi adempta est,
„ sed oportet ipsam dotales conventiones sequi.

§. IV.

*Statuti interpretatio analytica, seu resolutio in
propositiones.*

Hanc Patriæ Civitatis Legem qui accuratius paulo pensitave-
rit, facile observabit, alium insuper præter supra jam no-
tatos in eadem deprehendi defectum, Legibus omnibus ex ser-
mocinatione multa & plures propositiones continente compositis
2 communem. Nimirum cum de lege quavis ante omnia extra
dubium sit, eam esse Propositionem. *Excell. Dominus Placc. cit. l.
cap. 3. §. 3. Illustris Dominus à Felde Element. Jur. Universi Part. 1. cap. 5.
§. 16. & 18.* patet simul, si id, quod pro Lege venditatur à pro-
positionis natura recedere contingat, Legem ipsam inde im-
3 perfectione aliqua involvi. Recedit autem inter cæteros mo-
dos à Propositione Lex, si plures ipsa contineat terminos, quam
qui ad unam requiruntur Propositionem. *Excell. Dominus Placc.
4. c. l. cap. VI. §. 7.* Quod ipsum in statuto nostro accidere cum
manifestum sit, & huic malo medelam afferre operæ pretium
erit

erit futurum. Fiet autem hoc quam optime, si ope Interpretationis Analyticae, (de qua, nunquam sine summa veneratione in partes mihi vosandus Excell. Dominus Placc. l. c.) terminos (qui quidem hic non sunt ratio Legis sed eandem res inesse vel non inesse, rationem cum prædicato obtinent) statutum hoc conficientes, resolvam, ab invicem separem, & propositiones singulas in formam Logicam redigam. Hic ergo primum propositiones simpliciter, prout in textu leguntur, exhibebo, dein easdem Categorias Universales sistam ductu accuratissimæ in hoc genere Logicæ Jungianæ resolutas, & Logica sua simplicitate citra occultationes formæ genuinæ, sive cryptes non plane obvias & quotidianas cuique vel indocto agnoscendas exhibendo. Imo earum etiam æquipollentes aut complexas sive implicite compræhensas propositiones, explicite quatenus opus aut utile videbitur, apponam. Unde argumento Legis citandæ deinde tanto clarius suam approbent deductiones inde factæ rationem, vid. Excell. Domini Placcii *ICri perf. cap. VI. §. 1. num. 6, 7. & §. 7. n. 10.* Hæ propositiones sive Enuntiationes itaque sic habent.

I. Si Pacta dotalia inter Conjuges facta & ab illis qui ab obligationem eorum requiruntur, sunt consummata, subscripta & obfignata, tunc divisio bonorum post alterutrius conjugis obitum inter superstitem & liberos ex quocumq; Matrimonio natos, secundum illa merito peragitur.

Hæc Propositio in se spectata indefinita vid. *Jung. Logic. Hamburgens. l. 2. cap. 4. §. 33.* imo hypothetica *Jung. c. l. c. 13. §. 9.* ad definitam & Categorias reducenda non fiet universalis (qualiter tamen omnes indefinitæ regulariter accipiendæ *Domivus Fel. denus Tr. de Scientia Interpret. P. 2. Libr. 1. cap. 2. membr. 2. art. 1. n. 6.* ubi Exemplum ex *l. 98. ff. de Legatis. 3. suppeditat.*) appposito solo signo universali, nisi subiectum de pactis dotalibus per omnia legalibus restringendo accipiatur. Quo facto talis erit:

Omnia pacta dotalia inter conjuges legitime facta, & ab illis obfignata, operantur ut bona relicta defuncti conjugis inter superstitem conjugem, & liberos (imo his deficientibus reliquos hæredes ejus, prout infra docebitur) secundum illa dividantur. Quæ enuntiatio etiam exclusiva hic habenda, ut in omni Lege definiente vel determinante præcise requisita vel naturam negotii alicujus aut actus. Ubi non expressa hoc ipso exclusiva

B

cen.

cententur, & argumentum à negativa Legis affirmantis valide ducitur. Erit ergo exclusiva hæc talis.

Sola pacta dotalia per omnia legalia, & ab illis &c. obfignata operantur ut &c.

Ejus complexa, sive implicite contenta & compræhensa hæc porro est,

O Pacta dotalia, quæ operantur ut defuncti bona secundum illa dividantur, illa sint oportet per omnia legalia, &c. Cui contraponetur, sive æquipollebit hæc per contrapositionem
v. Jung, Log. l. 3. c. 3. §. 10. & seqq.

Quæcunque pacta dot. non sunt per omnia legalia, non sunt consummata &c. illa non operantur ut divisio bonorum secundum illa peragatur.

II. Si Pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc æque unus ac alter contrahentium sunt obstricti eadem observare.

III. Si pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc viduæ Electio adempta est, ad Pacta dot. aut ad Jus statutarium confugiendi.

IV. Si Pacta dot. inita & consummata sunt, tunc oportet viduam illa præcisè sequi.

Quæ Propositiones quandoquidem eandem cum prioribus habent naturam pariter ac illæ sient Catagoricæ Universales, h. m.

O Pacta dot. legitime inita & consummata sunt ab omnibus eadem contrahentibus observanda.

O Pacta dot. legitime inita & consummata adimunt viduæ (imo generaliter defuncto altero conjuge, superstiti conjugi & successuris heredibus) Electionem ad Pacta dot. vel Jus statutarium confugiendi.

O Pacta dot. legitime inita & consummata faciunt viduam (& generaliter omnes heredes) illa sequi oportere.

Quomodo autem existis propositionibus exclusivæ fieri, quomodo dein inverti, & qualem demum contrapositionem admittere possint, priores binas cum his comparaturo, Logicaque præcepta adhibituro facile liquebit.

Loca

S. V.

Loca parallela statuti varia. numer. 1. seqq. Varia Lectio & declaratio Part. III. tit. 1. art. 18. juris statutaris num. 4. seqq. Origo statuti de P. D. Mores antiqui Germanorum n. 13. seqq. Hodie subscriptio sola sufficit. numer. 20. Harmonia statuti cum aliis juribus & statutis Germanicis. n. 21. seqq. ac Legibus antiquis. n. 32. seqq.

HActenus tradita argumentum statuti ante oculos nobis fi-
stunt, quod ad unicum summum Caput, non incommodè
revocabitur. Nempe Pacta dotalia legitime inita & consummat^a
præcise sunt servanda.

Jam necessarium videtur ex monitu Gaji atque Pomponiⁱ
in l. 1. § 1. 2. pr. ff. de O. l. Patriæ Legis originem atque Processum
& quæ alia ad Historiam statuti facere poterunt paucis demon-
strare. Et quidem initio inquiram loca Parallela juris statutarii
Recessuumve aliorum Hamburgensium huc pertinentia. Inter
quæ occurrit.

1. Stat. P. 2. tit. XI. art. 12. disponens quod conjugum alteru-
ter post factas pactiones nuptiales testamentum ordinaturus, in
ultimo suo elogio pactionibus ante initis & consummatis præjudi-
cium facere aut derogare plane nequeat.

2. Stat. P. 3. tit. 1. art. 18. quando conjuges bona sua sibi invi-
cem donant habituri scil. communionem bonorum deficientibus
liberis, nec quisquam huic donationi intra annum contradicit,
tunc eadem valere jubetur. Cui statuto, prout idem in Libro
statutorum impresso exhibetur, omnino consonat *Mssus Codex de*
anno 1497. tit. K. sive X. art. 5. Inferioris Saxonix Dialecto conce-
ptus ita sonans:

War eine Fraue und ein Mann syn / de ere Gud thosamen
the geven / unde se nene Kinder hebben / unde wedderspreket de giste
nemmen inde binnen Jahr und Dag / so schal de giste tho rechte ste-
de wesen. War avers de giste byspraket / de schal se binnen Jah-
re und Dage unstede maken / mit vullkamener angestelter Klagez
darop der Nacht mag beschecken / und recht sprecken nachmahls
want em belevth.

A quo non nihil differt *Vetustissimus Codex membranaceus*
de Anno

de Anno 1270. quem Excell. Dominus Placcius possidet, in quo statutum hoc ita legitur C. five tit. III. art. 9.

So war ein Mann u. ein Browe sint / the ehre Goet tosamme gebet / und se nene Kindere ne hebbet / u. wethersprecht the gift nemmende binnen Jar und Dage / the gift scal tho rechte stede wesen / it ne si als / that the negesten Brint buten Landes si / und thar en hebet he sine Clage nicht mede verlaren : So we aver the gift bispreket / the scal se binnen Jar u. Dage unstede maken.

Cum qua lectione concordat Codex Anni 1277. nisi quod loco binnen Jar und Dag haber by Jahr und by Dag utrobique.
 7 Ceterum hoc loco nec illud prætermittendum viderur quod modo citatus art. 18. in reformatoꝝ notis Domini Vincentii Garmeri J Cti & ProtoSyndici Hamburgensis meritisimi, aliquomodo immutatus atque declaratus sit.
 8 Et licet quidem hæ notæ nunquam promulgatæ sint, aut publica auctoritate confirmatæ, at tamen cum multâ J Ctorum celebriorum Patriæ Civitatis Praxi exploratum sit sæpissime easdem in judicando observari, non pigebit ex Mssto ipsius eandem adscribere.

9 Wann ein Fran und Mann seyn / die ihr wohl-gewonnenes Gut / so sie jeko haben / und künfftig erlangen mochten / zusammen geben / dieselbe Gabe sol stet und kräftig seyn / da sie aber ihr Erbgüter durch ein reciprocum Pactum, oder letzten Willen einer dem andern vermachen würden / und dieselbe Gabe niemand binnen Jahr und Tag nach auffgerichteter Vergleichung / oder woserne solches durch ein Testament geschehen in Jahr und Tag nach des einen Absterben widersprechen würde / so soll auch solches stete gehalten werden.

20 3. P. 3. tit. III. art. 2. præcipiens quod si liberi certis bonis à parentibus dotati sint, ac ipsi cum duobus proximoribus cognatis tempore contracti matrimonii iisdem contenti sint, postea cum fratribus sororibusve suis reliquis in bonis parentum non succedere, nisi aliud pactum atque conventum sit. *conf. Stat. 3. IV. 2.*

ii 4. P. 3. tit. III. art. 8. & 10. qui expressis verbis disponunt, quod jura successione ab intestato nullum sibi locum vindicent, quoties Pacta dotalia successione modum & formam determinant.

Hiscæ Libri statutarii locis adjungi merebitur.

22 3. Rev. de anno 1603. art. n. ubi dicitur, quod quoties femina vel

vel luxuriz ergo, vel in præjudicium legitimorum heredum nu-
bat, maritus eandem in matrimonium ducturus cavere debeat,
de non imminuendis aut consumendis bonis ad uxorem perti-
nentibus; & in fine dein additur: Quicquid maritus occasione
horum bonorum acquisierit, aut in pactionibus cum cognatis
uxoris initis sibi reservavit, eo libere fruetur.

Perpectis ita locis Jurium Hamburgensium parallelis, quæ¹³
statuti nostri fuerit origo quæ insequentibus temporibus muta-
tio ejus conatigerit vel per mandata subsecuta, vel per consue-
tudinem indagandum foret: sed ut verum ingenue fatear, nil
quidem certi hic definire habeo, cum in veteribus statutis nihil
de hoc argumento reperiatur, & reliqua Historica monumenta
expresse hac de re agentia deficiant. Interim si conjecturæ & 14
præsumptioni locus sit, dicendum videri potest, statutum hoc ori-
ginem suam traxisse ex antiquorum Germanorum moribus atque
institutis. De his enim ex Tacito de moribus Germanorum constat, 15
quod cognatos & propinquos ad vocaverint quando Matrimonia
inibantur, Quippe dotem, iuquit Tacitus non uxor marito, sed 16
uxori maritus offert. Inter sunt parentes & propinqui, ac munera probant.
Imo non obscure innuit Tacitus cognatos sapissime in consilium 17
adhibitos, eorumque non exiguam fuisse reverentiam, dum
de adulterii rea tradit, quod accisis criminibus nudatam coram pro-
pinquis expellat domo maritus: & paulo post: Quanto plus propin-
quorum, quo major affinium numerus, tanto gratiosior senectus, nec ul-
la orbitatis pretia, fuscipere tam inimicitias seu patris seu propinquit,
quam amicitias necesse est. Hac Tacitus: Interim cum admodum pro 18
babile sit, (quemadmodum magis etiam ex illis quæ in fine hu-
jus Sphi ex Lindembrogio subnectam, patebit) hos mores Ger-
manorum ad ea usque tempora (Seculum nempe XIII.) quibus
Majores nostri statuta Patria condiderunt permansisse; videtur
quod; quod hac consuetudine moti Pacta dotalia non ante con-
summata fore sanciverint, nisi à Cognatis & propinquis fuerint
subscripta atque obsignata. Quod vero eadem insuper adeo 19
strictè observanda præceperint, id naturalem ipsis discretasæ æ-
quitatem dubio procul est. De Cætero Lege hac à Majoribus 20
rogatâ, insequentibus temporibus eandem vel per mandata ab
Amplissimo Senatu promulgata, vel per Decreta in Spectatissimo
Conventu civico confecta, vel per contrarias consuetudines

immutatam esse dici non potest, cum experientia docet, eam
 in viridi adhuc esse observantia, nisi quod sola subscriptio hodie
 sufficere ac ob signatio ab usu recessisse videatur, quemadmodum
 ex variis Instrumentis authenticis olim à me inspectis observavi.

²¹ Restat nunc ut brevibus etiam speculer, quomodo vicinarum
 gentium & Civitatum l. 32. pr. ff. de LLbus l. 34. ff. de R. I. jura sta-
 tuto nostro vel congruant, vel ab eodem discrepent, & quid
 certi in de forte de statuti nostri origine colligi queat, perpendam.

²² Hic autem à Jure Saxonico non immerito forte initium faci-
 am, cum illud & antiquitate & fama celebritate nec non mul-
 tarum adeo gentium approbatione ac observantia præ reliquis

²³ sese commendat. Hoc ergo sive antiquum, sive recentius
 spectemus plane Legi Patriæ consentit, quippe ita glossa ad
 Weichbild art. 22. pag. 42. col. 2. Gelobet ein Mann seinem Weibe
 vor dem Hochzeit-Leuten eine Morgengab / er bestetige die Morgengab
 vor Gericht oder nicht / Das Weib behält die Morgengab auff
 den Heiligen (i. e. juramento obinet mulier morgengabam)
 und die Gewehr / da die Morgengab auffgegeben was / mit Gezeugen
 billicher und mit mehrem Recht / wenn sie des Mannes Erben
 davon gewiesen mögen / ut Landr. art. 20. ubi hæc habentur:
 Morgengab (i. e. dasjenige welches der Mann seinem Weibe des
 Morgens giebet / nicht aber die Gab / welche der Hochzeit halben
 geschiehet / prout exponit gloss. add. art. 20.) behält das Weib auff
 den Heiligen ohn Zeugniß. quod latine ibidem ita vertitur: Dotem
 mulier obinet cum juramento sine teste: ut vel hinc colligas pri-
 scorum Germanorum morem, (cum quo etiam concordarunt.
 Wisigothorum aliorumque ritus ut videre est ex Legibus ipso-
 rum antiquis, quas exhibet Lindenbrogius in Codice Legum antiqua-
 rum & quidem Wisigothorum l. 3. t. 1. l. 5. tit. 2. l. 8. & lib. 4. tit. 5. l. 2.
 lib. 5. tit. 2. l. 4. adde app. eund. ibid. formul. sollennes num. 75. & seqq.)
 quem supra ex Tacito num. 16. retuli, quo dotem non uxor marito,
 sed uxori maritus offerebat, etiamnum tempore conditi Juris

²⁴ provincialis viguisse. Hæc ex Jure Saxonico antiquo: Clarius
 vero etiam jus recentius Electorale cum statuto nostro convenit,
 quando in Part. 2. consl. 42. à Serenissimo Saxonæ dispositum legi-
 mus, quod pactis dotalibus factis ea ante omnia sint observanda,

²⁵ & in judicando attendenda. Sed ex Saxonia in Electorum Bran-
 deburgicum transiens, egrégiam certe cum statuto nostro ibi-
 dem

dem deprehendo Harmoniam, siquidem in *Brandenb. El. Erbe fals Ordon. de 1527. tit. prim. §. was in 2. §. in Verbeß. Cammer G. O. Colon. de 1592. p. 2. i. pr. §. p. 3. t. 4.* non modo pactiones dotales servandas esse precipitur, sed & superstes conjux post obitum alterius variare posse statutum eligendo, negatur. *vid. Giesebert. Perit. statut. 2. ad art. 34. num. 248.* In Holsatia quid obtrineat, cum 26 hæc, (siquidem olim me ita audivisse recte memini,) Imperii jure communi utatur, infra dicitur, ubi statutum nostrum cum jure civili comparabim⁹. Interim hoc ex *Giesebert. l. modo cit.* constat 27 Dithmariorum non modo antiquum *Land B. N. i. e.* librum provincialem *mspt. de anno 1447. v. ansvy. 20. art. 4. ed. in fol. anno 1485. §. in 410 1539. sed & Jus Provinciale novissimum promulgatum anno 1567. Eiderstadensium, Land Recht de anno 1572. tit. van Bruht 38. §. fr. Friderichsstadensium Stadt R. de 1633. p. 2. f. 2. tit. de mut. 2. art. pr. §. r. de hered. 4. art. 10. §. ii. §. r. de dote 19. art. wann 3. Hufumense Stadt R. de 1608. p. 2. tit. 17. pr. Lunenburgensium Stadt Recht. arr. ob ein 3. aliorumque multorum populorum jura statutaria, quæ collecta *vid. ap. Giesebert. l. e.* cum statuto nostro idem disponere ac primam pactorum dot. ante portionem etiam statutarium rationem haberi velle. Pariter *Bremæ secundam* notam 28 ibidem consuetudinem conjuges quando in pactis dotalibus aliud conventum est, ex statuto sibi non succedere, notat *Koch in Collatione differentiarum Jur. Civilis, Saxonici, Bremensis &c. sub tit. Pacta de universalis successione. add. ex Giesebert. Bremer Ridders R. de 1577.* Lubecensium denique jus, quamvis expresse nihil de 29 conventionibus nuptialibus definiat: attamen juris illius interpretis celeberrimus *Dominus Mevius ad Part. 2. tit. i. num. 98. §. seqq. & ad tit. 2. art. XII. num. 363. §. seqq.* satis innuit, & horum pactorum non exiguum Lubecæ esse usum. Imo cur operose adeo singularum gentium jura inquiri, cum Teutonix universalis consuetudine Pactiones dotalis, etiam si dispositione Juris communis non nitantur, valeant. *Treutler. vol. 2. disp. 7. §. 7. a. & Bachov. ad b. l. Struv. Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 30. §. 19. Hahn. ad Wesenbec. Paratitl. ff. de pact. dotal. num. 4. vrb. tamen moribus passim, Carpzov. Iuriaprud. for. p. 2. const. 43. def. i. num. 1. & Ddres hodie communiter.* Quæ univ- 31
ersalis Germanix consuetudo non parum me movet, ut existimem, eam antiquissimis temporibus exortam ad nostra usque tempora perdurasse, nec jure Civili in Germaniam introducto (quo
ejus-*

ejusmodi pacta dotalia, qualia apud Teutones frequentantur,
 prohibentur,) ob summam suam æquitatem tolli potuisse, præ-
 cipue ubi demum diversarum gentium Legibus particularibus
 jam compositis, in scriptis adeo eadem erat consignata, & expres-
 so Llatorum consensu approbata. Cujus rei adeo multa in anti-
 quis diversorum Germaniæ populorum Legibus vestigia depræ-
 32 henderelicet. Ita enim in LLbus Alemannorum, quas *supra*
citatus Lindenbrogius in Cod. LLum antiquarum exhibet & tempore
 Clotarii Francorum Regis adeoque Sec. VII. compositas ex pro-
 logo earum constat, l. LV. legitur. *Si quis liber mortuus fuerit, & re-
 liquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de hereditate exire voluerit, & nu-
 bere alii sibi coequali, sequatur eam dotis Legitima; & quicquid paren-
 tes ejus legitime placitaverint.* Magis vero perspicue idem ex-
 34 primitur in *Legibus Ripuariorum* ab eodem Lindenbrogio publicatis,
 ubi l. 37. hæc habentur: *Si quis mulierem desponsaverit, quicquid ei per
 tabularum, seu chartarum instrumenta conscripserit, perpetuo in con-
 35 vulsu permaneat.* Porro in *Legibus Saxonum* quas etiam tres Nor-
 dalbingorum populos, Srumarios, Holsatos, & Thietmarfos
 observasse *Helmoldus in Histor. Savor. lib. 1.* asserit, apud sæpe lauda-
 tum Lindenbrogium deprehenditur l. 7. quod *qui viduam ducere velit,
 offerre debeat tutori pretium emtionis ejus* (nempe more antiquo ma-
 riti uxores sibi emere soliti: qua de re vestigia in his LLbus anti-
 quis pasim & *Briffonius in pecul. tract. de ritu nuptiarum* videri mere-
 tur) consentientibus ad hoc propinquis ejus. *Si tutor abnuerit, conver-
 36 tase ad proximos ejus, & eorum consensu accipiat illam.* Denique
 generatim *Carolus Magnus Ludovicus Pius in Capitulis apud eundem
 Lindenbrogium libr. 6. cap. 147.* Pacta vel placita quæ per scriptu-
 ram legitime ac justissime facta sunt, dummodo in his dies vel
 annus sit evidenter expressus, immutari non permittunt, sed ve-
 rant filio vel heredi contra priorum justam aut legitimam defini-
 tionem venire, quia juste repellitur præsumptio illius, qui facta
 seniorum injuste conatur inrumpere: ut legitur *cap. seq. 148.* His
 37 antiquorum Teutonum Legibus addi omnino merentur instru-
 menta donationis inter virum & uxorem bina, ac constitutio-
 nis dotis, quæ revera nil aliud quam pacta dotalia sunt, & consi-
 derantur in *formulis solennibus à Marculpho tempore Landericæ
 Papæ collectis, & à Lindenbrogio nostro editis num. 49. 50. 75. 76.
 77. 78. 79. & 80.* Quæ cum ob prolixitatem suam verbotenus
 hic

hic exhibere nolim, vel hæc inde excerptisse sufficiat: quod in scripturâ hæc pacta redigi necessarium fuerit, quod hæredes eadem impugnare, nisi sub pœna certa fisco & superstini conjugii solvenda nequiverint, denique quod propinquorum etiam consensum adhibuerint. Quæ omnia hucusque tradita in eam me adducunt³⁹ opinionem atque sententiam, ut statutum patrium præcis Germanorum institutis atque bonis moribus, qui apud ipsos plus valebant, quam alibi bonæ Leges; teste Tacito de morib. German. & hinc ortæ consuetudini expressis dein Legibus approbatæ originem suam debere firmiter credam.

SECTIO II.

Notas reales ad Intellectum statuti facientes, & naturam Patrum dot alium exponentes continens.

HActenus Statuti externâ oratione, argumento item atque Historia considerata è re futurum videtur, ut indagetur, quis nucleus sub verborum cortice lateat, sive quæ oratio interna & conceptus mentis per externam orationem representetur. Quod ipsum vix commodius fieri posse arbitror, quam si ἐξήγησιν quandam Statuti proponam. Ita enim singula fere verba quid denotent, ponderare atque examinare licebit.

SI

denotat hæc particula exceptionem à regulâ.

NOtante Lex patria orditur à vocula *Si*, indicans scilicet conditionem aliquam probe attendendam, ita ut hac existente diversum quid ab eo quod alias regulariter fit, sequatur. Nempe regula in Libro Statutario nostro est, *vid. Statut 3. III. 8.* quod conjugum altero deficientibus liberis defuncto, superstes ex prædefuncti bonis relictis, deducto pro rata priore alieno, vidua semissem, viduus vero bessem capiat. Hoc regulariter in civitate nostra obtinet atque servatur. Sed quod in trito omnibus axiomate dicitur: Regulam nullam tam firmam esse, quæ non patiatur exceptionem, illud & hic oppido deprehenditur, siquidem propositæ in Jure Statutario regulæ illico subnectitur Exceptio in verbis: *Es wäre dann in der Eheverbindung ein anders beschiebet/auf welchem Fall ic. nisi in patetis dotalibus aliud conventum, quo casu &c.* Ut ergo omnibus liqueret quid illo casu, illave conditione, quoties nimirum conventiones

C

tiones

tiones nuptiales conjuges fecerunt, existente, juris esse debeat, hinc Majores præsentem Legem nostram rogarunt, & proposita Particula *Si* conditionem illam determinarunt.

PACTA DOTALIA.

Pactorum dotalium Synonyma Germanica, Autores de pactis dotalibus, Pactorum Dot. definitio nominalis & realis. Jure Hamburg. P. D. non sunt per modum ultima voluntatis. Matrimonium est contractus. Exponuntur reliqua verba definitionis, Divisiones P. D. alienæ & congruæ. Qui faciant P. D.

Eorum Affinitas.

Germanicè Ehezarter ut hic, alias Eheberedungen, ut Stat. nri. 3. III. 8. Ehestiftungen *Constit. Elect. Sax. P. 2. const. 43. Ehepacten Lauterb. comp. Jur. ff. de pactis dotalibus, Heyraths Abschied, Heyraths Pact. Besold. thes. Pract. Ehe-Recess, Dilber. addit. ad Besold. Heyraths-Beschreibung, Heyraths-Briefs in Reformat. Fran. of. ad Men. p. 2. tit. 3. §. apud Wehner. Observ. Pract. voc. Ehemann / Ehefrau / Heyraths-Abred. Authæ Supplement. ad Observat. Pract. Wehneri voc. Ehezarter.* De Pactis dotalibus agit Statutum nostrum: De Pactis dotalibus ager & Dissertatio præfens. Equidem argumentum hoc multi subinde Doctores prolixis sæpe voluminibus pertractarunt. Ut enim silentio præteream, qui incidenter de themate hoc scripserunt, quantus quæso est ipsorum numerus, qui ad tit. ff. & C. de pact. dot. commentati sunt? Magis verò etiam quæstiones hûc facientes ventilârunt, qui ex professo materiam hanc elaborandam sibi susceperunt. Quales quidem, qui mihi innotuere sunt: *Joh. Petri Fontanella Capitula matrimonialia, sive de pactis nuptialibus Tomi II. in fol. Venet. 1641. & Genæv. 1659. ac 1667. editi. Cornel. Neostadius de pactis antenuptialibus: Lugduni Batav. in 4. Anno 1614, 1620. it. Arnhem. 1658. Abraham de Wesel de connubiali bonorum societate & pactis dotal. Amstelod. 1674. in 4to. Joh. Lindener Disp. Inauguralis de parcis dot. Argentor. 1639. Illustris ac Magnifici b. m. Dn. Meureri, Consulis olim nostri meritissimi sub præsidio Taboris Disp. ad tit. ff. de pactis dotalibus, Giess. in 4to 1664. Andreas Kohl de pactis dotalibus & successione conjugum. Lips. in 4. A. 1671.* Quæ Doctorum copia me detertere forte posset, ne argumentum ab ipsis du-
dum

dum occupatum & fufe pertractatum denuo assumam, & cram-
bem saepe coctam recoquam: verum perpendenti mihi plerosque
ipforum Pactionum nuptialium naturam secundum solius Juris
Civilis Leges exposuisse, & consuetudinem generalem hoc in the-
mate maxima ex parte diversam à moribus & consuetudine Pa-
triæ Reip. (*add. hic Præfat. quam Illustr. Dn. Meurer p. m. Disputationi sue
modo cit. præmisit, & de Fontanellâ judicium. c. ap. 5. §. fin.*) licebit, spero,
cum pace ipforum, telam semel captam pertexere, præcipue cum
animus incitatus objurgatione Servio à Quinto Mutio facta in
*l. 2. §. 43. ff. de O. J. inclinēt demonstrare potissimum, quid hodie in
svavissima Patria Civitate circa Pacta dotalia obtineat atque ob-
ferverur. Alacriter proinde in opere capto pergens & de pactis
dotalibus tractaturus ante omnia observandum censeo, moni-
tum Ulpiani in l. 1. pr. ff. de J. & J. & indagandum unde nomen pa-
ctorum dotalium descendat. Appellata autem olim inde sunt,
quod Juri dotium legem dederint, adeoque ab objecto, nomen ha-
bent. *l. 10. C. de pact. Treutler. vol. 2. Diss. 7. §. 7. Illustr. Dn. Meurer cap. 1.
§. 1.* Olim enim tantum super dote & donatione propter nuptias
nec non paraphernis, imprimis tamen dotis restitutione *vid. Dn.
Struv. S. J. C. Exerc. 30. §. 17. add. dot. tit. ff. & C. de pact. dot. interpo-
nebantur, unde definiuntur etiam Lauterbach. compend. Jur. ff. h. t.
quod doti legem & formam dent, & à Dn. Menken. ad Struv. 3. prud.
lib. 1. t. 5. §. 1. & 3.* conventiones inter conjuges, vel eos qui dotem
dant, promittunt, suscipiunt, aut repetere possunt. Et licet hodie
ex consuetudine Germaniæ longe plura quam antiquis temporibus
hisce pactionibus contineantur, nomine tamen semel recepto
semper etiamnum veniunt, Homonymiam eorum & Synonymiam
exponit *Illustr. Dn. Meurer c. 1. §. 1. & 2. quem vide.* Circa Definitionem
illorum non immerito sollicitus sum. Quippe definitio initium
omnis disputationis: *Monet. de distribut. quotid. p. 1. qu. 1. n. 1.* & omnis
quæ à ratione suscipitur de re aliqua disputatio debet à Definitione
proficisci, ut intelligatur quid sit id, de quo disputatur, *Cic. l. 1.
de offic. cap. 1.* Alioquin enim vagari & errare cogetur oratio, si li,
qui inter se dissenserint, non idem esse illud de quo agitur, intelli-
gant. *Cicer. libr. 1. de Orator. add. Cavallos in præfat. Spec. aur. Opinion.
comm. contr. comm. num. 2. & seqq.* Definiri autem quam optime
secundum hodiernos Germanorum & præprimis Patriæ mores
pactio dotalis posse videtur, quod si pactum matrimonii contra-*

Etui adjectum super dote, donatione propter nuptias & parapher-
nis, nec non futuram conjugum successionem aliaque in matrimo-
nio à conjugibus, vel etiam finito per mortem alterius conjugis à
conjugue superstite observanda determinans. *vid. Illustr. Dn. Meurer,*
c. l. §. 3. Illustr. Dn. Stryke de cautel. contract. Sect. 3. cap. 8. §. 2. 3. Dn. Struv,
c. l. 9. 19. Dico Conventionem dotalem esse pactum, cui obstare vi-
detur, quod à Doctoribus unanimiter traditur, celebrari pacta do-
talia vel per modum actus aut contractus inter vivos, vel per mo-
dum dispositionis ultimæ voluntatis. Priora mutuo dissensu, po-
steriora etiam unius revocari posse. *vid. Cotbman. vol. 1. cons. 21. n. 19.*
Wesembec. paratit. ff. de pact. dot. num. ult. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2.
const. 43. def. 10. & segg. Dn. Struv. c. l. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. §. 2. Il-
lustr. Dn. Stryke c. l. §. 16. Mevius ad Jus Lubec. P. 2. t. 1. n. 100. alique. Ad-
jecti, Diss. Illustr. Dn. Meureri cum hæc regulariter sint servanda, l. 1. §.
6. ff. de posit. l. 1. ff. de pact. nec contra pactum suum ulli venire liceat.
l. 13. ff. comm. præd. quippe hæc ab initio quidem voluntatis sunt,
postea verò fiunt necessitatis l. 12. in f. C. de contrab. emt. l. 22. §. 11.
ff. mandat. l. 5. C. de obligat. & act. Ceterum observandum existi-
mo, in patria dulcissima pacta dotalia concipi tantum per modum
contractus inter vivos initi, non vero etiam per modum di-
spositionis ultimæ voluntatis. Si enim per modum dispositionis
ultimæ voluntatis quoque iniri possent, tunc voluntate mutata ab
altero ineuntium, mutari quoque illa possent per aliam ultimam
dispositionem, cum ambulatoria sit cujusque ultima voluntas ad
extremum usque vitæ exitum. l. 4. ff. de adimend. vel transfer. leg. l. 32.
§. 3. ff. de donat. inter vir. & uxor. l. 22. pr. de legat. 3. add. Statut. Hamb.
P. 3. tit. 1. art. 37. At vero Hamburgi pactioes nuptiales per su-
premum mentis testationem immutari nequeunt sec. Stat. H. 2. XI.
12. add. 3. l. 18. & 19. contr. l. 1. §. 1. ff. de dot. præleg. Sequitur ergo ut
confectæ ibidem conventiones dot. non per modum testamenti,
sed contractus fuerint conceptæ. add. Ill. Dn. Meurer, c. l. cap. 7. §. 3.
Ut silentio omittam, circa testes adhibendos longe aliam esse fori
nostri praxin, quam quæ communi Doctorum suffragio docerur. Hi
enim ad minimum 5. testes ad pactorum dot. per modum decla-
rate ultimæ voluntatis conceptorum essentiam requirunt: at in
statuto nullus numerus præcisè determinatus: qua de re infra
prolixius. Dixi porro contractui matrimonii illas adjici, nec me la-
tent;

tent, quæ *Locamerus, Martini, aliis, ad princ. voc. contrahunt I. de Nup.*
 tradunt, quod matrimonium contractibus annumerari nequeat,
 ex quibus obligatio vel actio nascatur. Nam licet forte contra-
 ctibus consensualibus in *tit. I. de obligat. ex consensu* consideratis nup-
 tiæ speciatim non annumerentur: attamen satis commode con-
 tractus (voce late sumpta, quatenus continet omne pactum *Cal-*
vin. Lex. Iurid. in voc. Contractus à contrahendo, add. Excell. Dn. Placcii
Suppl. t. ad §. 1. I. de obligationib.) poterunt appellari; unde Germani
 etiam *Cheberbünduß* dicuntur *add. Stat. H. 2. XI. 1. ibi verbinden.*
 Imo si hoc *negativus* est contractus, ex *Locameri* aliorumque senten-
 tiâ, ut actio inde nascatur, nuptiæ contractibus recte accensetur,
 cum multe variæque ex sponsalibus, nuptisque contractis
 oriuntur actiones, ut cuilibet inspecturo *Excell. Dn. Placc. Tract. de*
Action. Part. post. Sell. prior. §. 24. act. 90. Et seqq. ibid; citatum Herfol-
tum in adversariis suis, Et Magnific. Dn. Svendenörfferum Antecessorem
Liphsensem celeberrimum patefecer. Utrum vero ante nuptias vel
 manente matrimonio adjiciantur, nihil interest. Utrumque enim
 & Legum auctoritate *vid. l. 1. pr. l. 12. §. 1. l. 29. de pact. dotul. add. Stat.*
H. 3. l. 18. v. Treutl. vol. 2. d. 7. b. 7. b. ibid; Batbov. & consuetudine ap-
 probatur, prout *acta in causa Zinschen contra Zinschen* ostendunt.
 Interponuntur autem Pacta dot. principaliter *super dote & donatio-*
ne propter nuptias, & conjugum successione, minus principaliter super
 bonis paraphernalibus atque receptitiis aliisque capitulis *Lauterb.*
comp. Ius. ff. b. r. Et quidem fiunt de dote vel constituenda, vel con-
 servanda vel retinenda, vel restituenda vel augenda. *l. 1. l. 2. Et pas-*
sim in tit. ff. & C. b. r. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 4. §. 2. Dotis tamen
 conditio illis deterior fieri non debet, aut mulier reddi plane in-
 dotata. *l. 2. ff. de jure dotium. l. 4. 6. l. 14. l. 17. ff. de pact. dot. Wesenbec. pa-*
ratul. b. r. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 14. Ill. Dn. Meur. c. l. ad l. 12. §. 1.
 donationem propter nuptias alterutro conjuge mortuo quic ob-
 tinere debeat, pariter disponunt *Treutl. l. c.* Dicitur hæc Germanis
 die *Gegenvermächung* / *eine Gegenvermächtnisse* / & in pactis dota-
 libus probe separanda ratione effectus à dotalitio: *vid. Ill. Dn.*
Stryke c. l. §. 27. 28. Quin & largitates sponsalitiæ vel mutue & se-
 sponsatorum donationes, de quibus *Mev. ad Ius Lub. p. 1. t. 6. n. 4. Et seq.*
 & munera antenuptialia accurate à sequenti donatione propter
 nuptias distinguenda esse monet *Gieseb. Justin. Harm. ad I. do donat.*
§. 4. n. 245. Imo hodierna donatio longe alia est ab antiqua Roma-
 norum,

norum. Nam ut notat *Schilker. Exercit. ad ff. Ex 36. §. 86.* Moribus nostris primarium in contrahendo matrimonio ex parte mulieris est, ut ipsi certum quid ex bonis mariti deputetur, unde se post mortem ejus exhibere possit, id dotem vocant veteres Germani, recentiores ad æmulationem Juris Romani donationem propter nuptias. Nomen tolerari facile posset, sed natura plane diversa est. Donatio enim propter nuptias semper præsupponit dotem, unde & *Utr. Q. 677* dicitur, at quod jure Germanico maritus uxori constituit, est ipsa dos & à qua nuptiales largitates incipiunt, & eo referuntur. Deinde id quod sponsus ita deputavit sponse regulariter ad mariti heredes recidit, sed donationem antiphenalem lucratur, & transmittit ad heredes suos uxor. Hæc *Schilker. l. c.* Conjugum porro mutua successio de jure civili per hæc pacta determinari nequivit, cum pactis hereditas neque dari neque adimi poterat *per. l. 20. ff. de V. S. l. 15. l. 30. C. de pact. l. 5. C. de pact. convent. etiam si juramento fuissent firmata cap. 8. de R. l. in 6to vid. Bald. & Salvoetus ad l. hereditas. C. de pact. convent. Schurpf. cent. 1. conf. 96. n. 19. & cent. 3. conf. 50. n. 9. & seqq. cent. 2. conf. 69. n. 2. ibiq; citati *Cothman. v. 1. conf. 8. n. 19. & conf. 21. n. 22. Et.* At hodie ex universali Germaniæ consuetudine pacta dotalia de conjugis successione in defuncti bona vel universa, vel pro parte certâ *Ill. Dn. Stryke c. l. §. 21.* rectè disponunt, & Legum instar servanda sunt. *Carpz. Iprud. for. part. 2. conf. 43. de st. & seqq. Wesenb. paratit. ff. de pact. dot. ibiq; Hahnus. Treutler. l. c. ibiq; Bachov. Struv. l. c. Illustr. Dn. Meurer. c. l. §. 4. Illustr. Dn. Stryk. c. l. §. 1. Cothm. vol. 1. conf. 8. n. 99. & c. Mev. ad Ius Lubec. P. 2. tit. 1. n. 99. & Doctores communiter. add. Stat. H. 3. III. 8.* Qui contra scholastice disputat, illi ignoscendum & condolendum esse, quod quæ quotidiana non didicerit, & jus in quo versatur, ignoret. *ait Cothman. v. 2. conf. 78. n. 176. vid. Mev. c. l. n. 104.* Denique de aliis etiam Capitulis sæpe in pactis hisce disponi posse v. gr. de educatione liberorum tam manente quam finito matrimonio faciendâ, de oneribus matrimonii ferendis, de dotalitii constitutione, quod quomodo à donatione propter nuptias differat. *vid. apud Ill. Dn. Stryk. l. c. §. 27. & seq. de donis nuptialibus, de quibus Hahn. ad Wesenb. paratit. ff. de jure dot. num. ult. & Mev. ad Ius Lubec. P. 2. t. 2. art. 12. n. 61. & seq. de re domestica instituentia & c. extra dubium, & cuilibet ipsa instrumenta dot. inspecti satis innotescit. *vid. tabulas dot. exhibitas ab Illustr. Dn. Strykio c. l. ut & Dn. Meurero Diss. ejusdem annexas, quibus alias insuper ipse adde-***

addere possem, firanti res videretur. *add. interim cuilibet Notario
rum informatores.*

Hæc circa Definitionem ejusque explicationem tradita aliquo modo naturam pactorum dotalium exponunt, quorum quidem divisiones varîe à Ddribus traduntur, quas omnes in foro patrio obtinere dubito. Etenim (1) divisionem in tacita vel expressa merito cum *Gail. 2. obs. 82. num. 3. Mev. ad Jus Lub. p. 1. tit. 5. rubr. num. 16. & art. 2. num. 8. Illustr. Domino Meurerol. c. cap. 1. §. 6. rejicio*, ceu à praxi Patriæ alienam. Quippe cum præter ea, quæ *Dominus Meur. l. c.* habet, statutum præcisè exigat consensum & subscriptionem eorum qui de jure requiruntur, patet Hamburgi nulla pacta dot. tacite iniri posse, cum hæc subscribi nequeant. Porro nec (2) distinctio in simplicia & mixta quam suppeditat *Dominus Scriv. s. l. Wesenbec. c. l. & approbat Dominus Meurer. c. l. alique* videtur locum habitura, eo quod nititur modo concipiendi hæc pacta, quatenus nempe concepta sunt per modum vel contractus, vel ultimæ voluntatis. Qui modus concipiendi cum in patria non attendatur, ubi omnia jure pacti subsistunt. *vid. Schütz. v. 3. disp. 12. §. 3. a. ut supra dixi*, nec divisio hoc fundamento nitens erit attendenda. Magis vero observandæ divisiones desumptæ (1) à causa efficiente *ex l. 12. §. 1. ff. b. t.* quod scilicet aliæ conventiones dot. ad voluntatem pertineant & solo paciscentium arbitrio, modo non juri publico repugnet, regantur, v. gr. ut mulier dote promissa se alat, & donec nupta sit, dos ab eâ non petatur, aut ut certam summam viro præstet, & ab eo alatur: ne amplius quam pars dimidia dotis à muliere petatur, & pœnam stipuletur: ne sit periculo mariti nomen debitoris, qui dotem ei promittit, sed periculo mulieris, & his similia exempla *in l. c. 12. l. 6. & alibi ff. & C. b. t. passim obvia*: Aliæ ad jus pertinent & legibus determinantur, quarum Exempla occurrunt *in l. 2. ne dissoluto* quoquo modo matrimonio liberis intervenientibus dos apud virum remaneat *l. 6. ne maritus solummodo dolum in dotem præstet. l. 14. & seqq.* ne longiore quam legibus statuto tempore dos reddatur: & aliis *passim ff. b. t. vid. Illustr. Dominum Meurer. c. l. cap. 1. §. 4. & ad l. 12. §. 1.*

(2) ab effectu, dum alia sunt utiles & validæ, quæ requisita Legis & statuti continent, ac inde vim obligandi habent: *Exempl. in l. 4. in f. l. 6. in f. l. 12. pr. §. 1, 2, 3, 4. l. 23. & alibi ff. & C. b. t.* alia inuti-

inutiles, quæ vi obligandi destituuntur, quod LLbus vel statutis repugnant, aut contra bonos mores sunt. *Wesenbec. paratitl. ff. c. l. num. c. v. gr. quæ mulieres reddunt iudotatas l. 4. pr. l. 5. §. 1. 2. l. 12. §. 1. inf. & c. ff. & C. b. t. Illustr. Dominus Meurer. c. l.*

(3) à circumstantia temporis, quod vel ante vel post nuptias factæ sint. *l. 1. l. 12. §. 1. l. 28. ff. h. t.*

(4) à circumstantia loci; Unde aliæ judiciales, quæ sunt, & actis intervenientibus, sive quæ judicialiter insinuantur. *vid. Wesenbec. Paratitl. ff. h. t. num. 4. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. c. 43. def. 3. & seqq.* Quibus æquipollent ex statutorio nostro condita pacta dot: coram Deputatis Amplissimi Senatus *arg. Stat. H. 3. l. 1. in fin. vers.* Unde also sol es auch in allen.

Aliæ extrajudiciales, quæ extra iudicium, sive non adhibitis Deputatis Ampl. Senatus, inter solos privatos presentes fiunt *Illustr. Dominus Meur. c. l.*

Speciebus ita enumeratis considerandum restabit, *quinam Pacta dotalia contrahant.* Javolenus *in l. 1. ff. h. t. ait:* Pacta quæ de reddenda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem possunt, & à quibus repeti potest. Hæc Lex generatim quidem aliquid de personis paciscentibus definit, sed distinctius res ipsa perpendi meretur. Nimirum paciscuntur vel ipsi conjuges, adeoque maritus *l. 2. l. 4. 6. 17. pr. l. 18. 22. 24. & c. ff. l. 5. l. 9. C. b. t. & uxor l. 7. l. 12. §. 2. l. 17. pr. l. 21. & c. ff. l. 4. C. b. t.* ubi tamen notandum, quod de notissima omnium fere nationum consuetudine ut loquitur *Carpzov. P. 2. const. 43. def. 9.* etiam sine curatoris consensu mulier seu sponsa pacta dotalia valide contrahat, nisi in illis dos æstimata marito constituatur, quod absque curatoris consensu non firmiter fieri censet, siquidem æstimatio Emptionem faciat. *l. 10. §. 4. l. 17. ff. de jur. dot. add. l. un. §. cum lex. 15. C. de rei uxor. act: & Wesenbec. Paratitl. ff. de fundo dot. num. 5. 6. & 7.* At jure Patriæ Civitatis secus se res habet. Secundum hoc enim omnes mulieres, quo nomine etiam Virgines hic veniunt *see. l. 13. pr. ff. de V. S.* hæctenus pro impuberibus habentur, nec quicquam valide sive in iudicio sive extra iudicium agunt, (Exceptio tamen est in *Stat. H. 2. IIX. 1.*) nec ex bonis suis cedere donareve quippiam alteri possunt sine curatoris consensu & auctoritate *vid. Stat. H. 1. IX. 1. & 2. IIX. 1. & p. 3. VI. 21.* Quod neque adeo obtinet, ut licet post matrimonium initum maritus sit curator uxoris suæ legitimus;

gitimus: *St. H. 1. IX. 5.* attamen si ipsa constante matrimonio marito suo aliquid donare, aut ab alio factam donationem marito confirmare velit, alterius cujusdam Curatoris auctoritatem ad hoc requirere teneatur: *Stat. H. 3. VI. 9.* Dicitur pacisci vel ipsos conjuges, vel, quod idem *cap. 72, de R. L. in 610.* alios nomine ipsorum. Et quidem ratione mariti nemo recte paciscetur, nisi fuerit universalis ejus Procurator cum libera constitutus *cap. 4. de procurat. in 610.* vel etiam specialis instructus mandato. *l. 1. §. 1. l. 58. ff. de procurator. l. 19. l. 46. ff. de jur. dotium.* Respectu vero uxoris, potest pacisci pater. *l. 7. l. 11. l. 12. & c. ff. h. t.* qui filiam in potestate habens eam dotare tenetur *l. 19. ff. de R. N.* pro modo facultatum suarum & dignitate mariti *l. 69. §. 4. ff. de jur. dot. Auth. sed quaravis, C. de rei uxori act. Illustr. Dominus Stryke, c. l. §. 13.* Pro Filia vero emancipata dotem constituere non precise obligatur *arg. l. 19. ff. de R. N. l. 51. de jur. dot. Bachov. ad Treuil. vol. 2. Disp. 7. §. 2. lit. a. b. c.* Porro respectu uxoris pacisci, ut recte mater *arg. l. 7. vers. quanquam ff. h. t. l. 17. C. de jure dotium avus maternus l. 45. ff. soluto matrim. & extraneus quilibet l. 20. §. 1. l. 29. §. 1. ff. h. t.* Extraneum autem intelligo omnem citra parentem per virilem sexum ascendentem, & in potestate dotatam personam non habentem *l. un. §. 13. C. de rei uxori act.* Et generatim, quicumque mulierem dotat. quic: dotem sive profectitiam *l. 5. §. 1. 2. & §. 11. l. 6. §. 1. ff. de jur. dot. sive adventitiam l. 5. §. 11. inf. ff. eod. repetere, & a quo repeti potest, recte paciscitur. l. 1. §. 1. & passim ff. h. t.* Hoc tamen observato discrimine, quod initio quidem dotis dandæ legem quam velit, etiam ignorante muliere, is qui dat, dicere possit, *l. 7. l. 20. §. 1. ff. h. t.* postquam vero dederit & quidem extraneus, tunc pacisci consentiente muliere debet. *l. 20. §. 1. ff. h. t.* Sin vero specialiter non stipulatus sit, vel pactum fecerit, tunc extraneus non videtur tacitam stipulationem fecisse, sed potius ipsa mulier, cum donasse magis mulieri quam sibi aliquod jus servasse extraneus non stipulando videatur, ne quod pro mulieribus introductum, hoc adversus mulieres convertatur: ut loquitur Imper. in *d. l. ur. §. 13. C. de rei uxori act.* Sin autem pater dotem dederit, & post datam pacisci velit, utriusque i. e. & patris & filię persona in paciscendo necessaria est. (*Exc. in l. 8. ff. h. t. add. l. 8. ff. de his qui sui vel al. jur.*) quoniam jam acquisita mulieri dos est. Interim si hoc casu solus pater pactus sit sine filia, sive

D

solus

solus agat, siue adjuncta filia persona, ei soli proderit nocebit-
ve pactum conventum, non vero filia soli agenti. Sin vero
filia sola pacta fuerit, quo pacto melior conditio patris sit, pro-
derit & patri: si vero sic pacta ut noceat, ei soli nocebit, patri
vero nullo modo, nisi adjuncta quoque filia persona reperiat. l. 7.
ff. h. t. Treutl. Vol. 2. Disp. VII. §. 7. lit. C. ibique Bachov. ad obs. l. 2.
§. 1. ff. sol. matrim. respondens. Cæterum pactis jam factis & dote
marito constituta, si quid immutandum erit in illis, conjugis
utriusque consensu erit opus ob jus ipsis jam quæsitum. Porro cir-
ca hæc de pactorum dotalium Subiecto siue personis pacifcenti-
bus dicta notandum etiam est, quod pacta dot. extra pacifcenti-
tes ad alios pertinere non videantur, adeoque quod extraneus
forte dotem dans pepigit, mulieri non proderit, cum nemo alteri
si stipulando aut pacifcendo obesse vel prodesse queat. §. 4. §. 18.
l. de inur. stipul. l. 38. §. 17. ff. de V. O. Illustr. Dominus Meur. l. c. cap. 3.
§. 5. Sed notante Schurpfio cent. 2. conf. 27. num. 7. & 8. fallit hæc
Regula in multis casibus, & inter cæteros non procedit in dote,
favore dotis l. 45. ff. solut. matr. l. 7. C. de pact. convent. Et clarum
est, quod pacta inita tam super dote, quam donatione propter
nuptias, ut & Paraphernis, ac ex hodierna Germaniæ observan-
tia, super successione conjugum, æquiparentur, ut patet per rubr.
§. nig. C. de pact. convent. §. 10. tit. ff. de pact. dot. Ergo & in pactis
dot. quis alteri pacisci potest, ita ut licet non directa, utilis tamen
inde ipsi competat actio. fet. gloss. in l. pactum dotali 4. C. d. tit. per d.
l. 45. ff. sol. matr. §. l. 7. C. de pact. convent. Nec obs. l. 26. §. 4. ff. h. t. v.
l. 26. pr. ff. depos. Hæc Schurpf. c. l. add. Treutl. l. c. ibiq. Bachov. ad
lit. c. add. l. 9. ff. h. t. Plura de personis pacifcentibus vigore sta-
tuti nostri requisitis dicam infra ad verb. requiruntur. Formam
quoque & effectum horum pactorum ut & contraria inferius ex-
ponam, hoc loco saltim affinia eorundem brevibus exhibiturus.
Quæ sunt pacta sponsalitia largitari, quæ sit ad amorem con-
ciliandum Lauterb. comp. Jur. ff. de sponsalibus. A. & de jur. dotium
§§. adjuncta: item Pacta matrimonio ex L. Salica (eo quod Fran-
corum antiquæ Legi originem debet) siue ad Morganaticam de
qua voce Dominus Struv. S. I. F. cap. IX. §. 5. num. 8. & Calvin. Lex.
Jurid. h. v. & Speidel. & Besold. voce Vermählung zur linckert
Hand. contracto addita, vid. Illust. Dominus Meur. c. l. cap. 7. §. 7. quæ
eum ob finem notari potissimum merentur, quod disponent non

tan-

tantum quid de bonis mariti, sed etiam quid de honoribus ejus
tam uxor quam filii participare debeant. *Excell. Dominus Placcius*
Patronus maxime venerandus suppl. 2. ad §. 1. l. de Nuptiis.

INTERCONJUGES

*Non valent pacta dotalia nisi matrimonium sit
legitimum.*

Supra jam dictum pacta dot. fieri potissimum super dote arg.
rubr. C. de Pact. convent. cum vero hæc sine nuptiis esse nequeat
l. 3. ff. de jur. dot. sed tacitam harum habeat conditionem *l. 21. ff. de
jur. dot. Treutl. Vol. 2. Diff. 7. §. 5.* sequitur ut pacta hæc inter futu-
ros, sponsum nempe & sponsam, aut jam existentes conjuges fiant.
Non tamen inter omnes conjuges aut matrimonium ineuntes
personas pacta dotalia valide ineuntur. Etenim qui adversus
præcepta juris & Legum qua divinarum qua humanarum dispo-
sitionem coeunt, sive nefarias, sive incestas aut alioquin illicitas
nuptias contrahendo, quamvis benedictione sacerdotali firmatum
ejusmodi conjugium in quibusdam judiciis non facile rescinda-
tur, nisi capitis pœna irroganda. *Carpov. Jurisprud. Conslt. l. 2.
def. 83. num. 1.* nihilominus quantum ad beneficia juris & commo-
da nec vir, nec uxor, nec nuptiæ nec matrimonium, nec ho-
rum consequens vel effectus ullus v. gr. arrha sponsalitia, dona-
tio propter nuptias, pacta dotalia vel ipsa dos intelligitur valere
§. 12. l. de Nuptiis ibique Dominus Placc. l. 52. l. 66. ff. de R. N. Ne-
cesse ergo est, ut pacta dotalia valida & obligandi vim habitura
iniri, legitime matrimonium justasque nuptias contrahant,
quales sunt, qui secundum præceptum Legum (præcipue re-
spectu graduum cognationis) coeunt, masculi puberes, femi-
nae autem viripotentes, utrique consensum parentum seu ex-
pressum seu tacitum *l. 7. §. 1. ff. de sponsal. l. 5. C. de nuptiis.* habentes
*pr. l. de Nuptiis add. Ddres ad tit. ff. de R. N. & Barn. Brissonii tract. de
Ll. bus connubiorum. conf. Stat. Hamb. P. 2. tit. XI. art. 1. & seq.*

FACTA SUNT ET CONSUMMATA.

Ad P. D. efficaciam moribus quibusdam Germania requiruntur ut sint in scripturam redacta.

Non ergo argumento à contrario ducto, sufficit inchoata esse, sed nisi omni ex parte fuerint absoluta & perfecta, obligandi vim nullam habebunt: *arg. pr. l. de Empt. vendit.* Verum hoc licet in se certum sit, ita magis dubium atq; discutiendum erit, quando sive quo tempore facta esse censeantur? Utrum cum in scripturam demum redacta sunt, an consensum utcumque declaratum esse sufficiat? Equidem de jure civili extra controversiam positum, quod consensus utcumque declaratus sufficiat, licet saepe instrumentorum dot. fiat mentio. *p. text. express. in l. 6. C. de dotium promission. l. un. §. 1. inf. C. de rei uxor. act.* Cui opinioni accedit communis Ddrum consensus. *vid. Wesenbec. Paratit. ff. h. t. num. 3. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 43. def. 8. Dominus Struv. S. I. C. Ex. 30. §. 16. Illustr. Dominus Meur. c. l. cap. 5. §. 2. illustr. Dominus Stryk. c. l. §. 2. alique.* Interim quoties instrumenta desuper confecta sunt, majoris & evidentioris probationis gratia id factum censetur. *l. 4. ff. de pignor. l. 4. ff. de fid. instrum. Wesenbec. c. l. Carpzov. c. l. num. 2. Illustr. Dnn. Stryke & Meurer. c. l.* At vero contrariam tuentur opinionem, & scripturam necessariam affirmant, qui insinuationem judicalem ad valorem eorum requirunt cum *Friederichstadenstum Jure Statut. de 1633. p. 2. S. tit. de dotc. 19. art. 3.* Quam affirmativam & ego vigore Statuti Patrii amplector, scripturæ necessitatem ad pactorum dot. valorem requirens *obversum untergeschrieben. vid. Illustr. Dn. Meur. c. l. cap. 5. §. 3.* cum nihil subscribi possit, nisi quod scriptura ante comprehensum *vid. Calvin. Lex. Jurid. voc. subscriptio.* Cum ergo scripturâ conficiantur pactiones dot. non aliter perfecta erunt, nisi & instrumenta earum fuerint conscripta vel manu propria contrahentium, vel ab alio quidem scripta, à contrahentibus autem subscripta, & si per tabellionem fiunt, nisi & completiones acceperint, & fuerint partibus absoluta. Donec enim aliquid deest ex his & pœnitentiæ locus est, & poterunt contrahentes sine pœna à pactis recedere, *ut loquitur Imperator in simili casu pr. l. de Emption. Vendit. §. l.*

CONTIN-

contractus. 17. C. de fid. instrum. Ceterum hunc morem imo necessitatem Pacta dotalia in scripturam redigendi vel actis insinuandi jam prisca temporibus usitatum fuisse observare licet *ex supr. Sect. I. citatis formulis antiquis à Marculpho collectis & supra laudati Lindembrogii Codici LLum antiquarum adjunctis*; ibi enim *form. 49.* quæ inscribitur: Carta donationis inter virum & uxorem quæ gestis municipalibus allegata, ita incipit: Quicquid inter conjugatos de propria facultate ob amorem dilectionis invicem condonare placuerit, scripturarum necesse est titulis allegare, ne in posteaum ab heredibus eorum vel à quocunque possit convelli. *Et form. 76.* legitur: Necesse est, ut omnia, etiam donatio per scripturarum seriem, pleniorē obtineant veritatem. Clarius idem *in form. 78.* exprimitur: Lex & consuetudo exposcit, ut quicquid inter sponsum & sponfam de futuris nuptiis fuerit definitum, vel largitum, aut ex consensu parentum, vel ipsorum si sui juris sunt, scripturarum solennitate firmetur.

ET AB ILLIS, QUI AD OBLIGATIONEM EORUM
DE JURE REQUIRUNTUR.

*Jure Hamburgensi ad subscriptionem pactorum Dot. requiri
proximos cognatos.*

Loco obligationis validitatem dicerem, si vocis hujus ullus esset apud Latinos valor, vel latinius valorem, sive: qui consentire tenentur. At quinam hi sint, dubia videtur futura questio. Equidem Ddres requirunt, ut nisi actis insinuentur, vel duo vel quinque testes sint adhibendi, quo valeant, pro diverso nempe concipiendi modo quatenus vel per modum contractus, vel per modum declaratae ultimæ voluntatis ineuntur. *Wesembec. paratit. ff. h. l. num. 4. Carpz. Jurispr. for. P. 2. c. 43. d. 1. 2. & 3. Struw. c. l. 6. 19. Treutler Vol. 2. Disp. 7. 6. 7. lit. a. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 16. & Dn. Meurer. c. l. cap. 5. §. 4.* Et cum modo ostensum sit, in scripturam pacta dotalia esse redigenda, vel hoc intuitu testes erunt adhibendi, quoties solenne super iis instrumentum conficitur *per Ordinat. Notar. Anno 1512. Colon. §. 3.* Nam sola scriptura privata pro scribente nihil probaret, *l. 5. l. 6. & 7. C. de probat.* sed hoc ut extra dubitationis aleam positum videtur: ita magis anceps, utrum quilibet testes fortuito oblati sufficiant, an præcise quidam præ
D 3 reliquis

reliquis exigantur. Quantum ad Jus civile, quoscunque legales
sufficere existimem quoties testes requiruntur, nec Ddres ullo
verbo monent ad pactorum dotalium valorem & obligationem
quosdam præ reliquis esse adhibendos, nisi forte huc trahere
quis velit verba Javoleni in l. 1. §. 1. ff. h. t. ubi ait: *Pacta qua de red-
denda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem possunt, &
à quibus repeti potest.* Quasi his verbis indiget tam eum, qui
dotem dat, & mulierem & heredes, cum qui quoque morte ejus
interveniente dotem repetere queant. l. un. §. 6. C. de rei uxor. act.
quam maritum & heredes mariti, (ceu à quibus marito mortuo
dos etiam repeti potest arg. l. 23. l. 24. §. 1. l. 25. ff. de re judicat.) esse
in pactationibus nuptialibus advocandos. Ceterum, præterquam
quod hæc Lex tantum de pactis de reddenda dote factis loquitur,
notandum, ob utilitatem tantum eorum qui repetere possunt
Javolenum hoc constituisse, ut ex subjuncta ratione patet. Ita-
em porro ait, *ne ei, qui non interfuit, pactum non profuit.* Adeo-
que satis indicat non necessario esse eosdem adhibendos, cum
alioquin ipsis ceu solenniter à jure requisitis non adhibitis pacta
forent nulla: arg. l. 9. §. 3. vers. nam. ff. ad exhibend. l. 8. §. 17. ff. de
transact: sed solummodo asserit pactum ipsis absentibus factum,
ipsis non prodesse, (scil. directo, licet utiliter profuit l. 9. ff. b. t. l.
45. ff. sol. matr.) Unde & Pomponius in l. 7. ff. b. t. tradit, *cum dos
filie nomine datur, optimum est, pactum conventum cum utroque gene-
rum facere.* Optimum est, inquit, non necessarium. Nempe
quia hujusmodi pleno pacto manifestius fit, an & quatenus pa-
ciscentes dotis nomine invicem teneantur, ut ex hujusmodi
pacto aperto omnis impotestum controversia tollatur, movenda
forte hoc prætexta, quasi præsens absenti utiliter stipulari non
potuerit. Et hoc verbo Jctus svader, non imperat, neque ne-
cessitatem imponit, sed lites futuras cavet, ut ait *Illustr. Dominus
Meurer. ad l. 1. §. 1. ff. b. t.* Proinde Jure civili non determinari ap-
paret, qui nam præcisè sint adhibendi, Quin nec statutum no-
strum perspicue exprimit, quinam sint qui ad obligationem re-
quiruntur. Interim praxis & consuetudo fori optima Legum
interpres l. 37. ff. de l. l. us affatim testatur, præter sponsum & spon-
sam, ejusque Patrem vel Curatores aut Tutores, pacisci debe-
re insuper & consentire conjugum cognatos. Neque sufficit
quoscunque cognatos consentire, sed proximi debent esse

Cothman.

Corbiman. vol. 1. resp. 39. num. 332. & seqq. licet plurium Ddrum opinio
receptit statuto consanguineorum consensum requirente suffi-
cere aliquos ex iis consentire, & si proximi non sint. *Bartol. ad*
l. transactionem. C. de transact. ibid. Alciat. n. 9. Salycet. ad l. 1. C. unde
vir & uxor. &c. vid. May, ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. art. 14. num. 16. At-
que illa sententia inde confirmatur, quod ex multis Juris Statu-
tariis locis evidenter apparet, Legumlatores in inclyta Rep. pa-
tria venerandos, sæpius cognatos proximos advocatos præcepis-
se, præcipue ubi quis disponere de bonis suis voluerit. Ita
enim *fec. St. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. & 11. testamentum super bonis*
hereditariis conditurus, aut bona sua inter cognatos divisurus
consensu cognatorum proximorum opus habet, qui etiam, quo-
ties conjuges bona sua sibi invicem donant, contradicere possunt,
St. H. P. 3. tit. 1. art. 18. & bona sua immobilia alienaturus offerre
eamdem debet cognatis duobus proximis *St. 2. IX. 3.* Magis vero
etiam statutum nostrum declarat *Stat. Hamb. P. 3. t. III. art. 2.* ubi
dicitur: quod si liberi certa bonorum portione à parentibus fue-
rint dotati, ipsique illa portione tempore initi matrimonii una-
cum duobus proximis cognatis fuerint contenti tunc &c. Adco-
que non sufficit liberos esse contentos, sed & cognati proximi de-
bent consentire, quoties parentes liberis suis certam bonorum
summam dotis nomine donant. Addi huic statuto potest *Edictum*
penale Anno 1676. d. 21. Septembr. promulgatum & 1. Octobr. ex sug-
gestu omnium templorum præcipuorum publicatum contr. die
Vertuppelung und Entführung der Weiber / Jungfrauen
und Unmündige / 16. in quo edicitur, si quis volentem invitamve
mulierem contra notitiam, voluntatem, & absque pleno consensu
parentum, tutorum aut proximorum tam agnatorum quam co-
gnatorum sibi desponsare eamque in secretum abducere audeat,
omnia ab ipsis acta licet jurejurando firmata nulla & invalida
declarari, intelligi, ac matrimonii votum dissolvi debere. Quæ
omnia satis probant statutum nostrum requirens aliquos præter
conjuges ad valorem pactorum dot. cognatos proximos exigere.
Neque id absque ratione. Hi enim matrimonio per mortem alter-
utrius conjugis soluto, defuncti conjugis deficientibus liberis,
nec testamento factò heredes sunt abintestato successuri, & spem
habent in paciscentium hereditate *l. fin. C. de pact. a deo* que cum per
hæc pacta præjudicium ipsis fieri queat, & conservatio familiarum
quam

quam Majores strenue per statuta quasiverunt, everti, hinc merito cognatorum proximorum consensus ad hoc ut pacta dot. sint omnimodo obligatoria, requiritur. Accedit, quod hi debeant obligari NB. zu Verpflichtung/ad divisionem secundum inita pacta cum superstite conjuge faciendam. Quam opinionem etiam amplecti video Ictos patrios, dum supra laudatus Dominus Protosyndicus Garmerus in notis suis reformatoriis Msstis ad h. art. voc. Ehezärtern lin. 8. annotat. Wann dieselbe von den Kindern / oder deren nehesten Verwandten Väter / oder Mütterlicher Linie mit unterschrieben / Sic in Consilio quodam ab amplissimo Patrie Reip. Senatore dato pro valore pactorum dot. adducitur: Esstlich befindet sich / daß dieselbige (scil. Ehezärter) von den Contrahenten und andern nechsten Aunderwandten gebühlicher Massen unterschrieben und also vollenzogen worden. Et in causa Hinschen Erben contr. Hinschen Wittwe pacta dot. impugnantur, eo quod fratermariti & ex parte uxoris nullus cognatorum eadem subscriperat. Proinde cognati proximi ad essentiam & obligationem pactorum dot. Hamburgi requiruntur. Unde, quod in Msstis Möllerianis ad h. art. voc. zu Verpflichtung dazu erfordert deprehendo annotatum, Si illi qui in testimonium vel honoris saltem causa adhibiti sunt, non subscriperunt, vel sigillarunt, pacta nihilominus valent. Quod usque adeo verum, ut etiam contractus valeat, si illorum sigilla appensa sint, & non apparent, vel ablata sint. Siquidem ad actum aliquem probandum sufficiunt ea, quæ sunt necessaria, licet ea, quæ non sunt necessaria adhibita sint, & non appareant, vid. Möller. in Semestr. libr. 3. cap. 4.

**CONSUMMATA SUNT, SUBSCRIPTA ET
OBSIGNATA.**

*Subscriptionem & obsignationem olim, hodie solam
subscriptionem requiri.*

Adeoque pacta dotalia inter conjuges facta & in scripturam redacta non valent, nisi à proximis cognatis etiam fuerint consummata per subscriptionem nempe & obsignationem. Quæ subscriptio & obsignatio speciatim exigitur, probationis evidentioris gratia in re tam magni momenti, l. 4. ff. de fid. instrum. & ut eo magis

magis amputentur occasiones litium alias facile oritura. Unde in modo citatis MSSis Mülherianis quæstio movetur. Si pacta dotalia non sint subscripta & sigillis partium munita, nihilominus testibus acta probari queant, an non testes idem quod sigillationes & subscriptiones probent? Nam dotis constitutio per testes probari potest. Mascard. de probat. concl. 568. n. 1. & 565. n. 8. & deciditur, quod contrarium dicendum videatur, ex hoc statuto, cum enim plura conjuncta requirantur, ad perfectionem alicujus actus, unum adimplere non sufficit, sed uno deficiente, totum deficit. Abb. de Rosat. de Statutis qu. 7. n. 2. & quæst. 174. num. 13. Ergo nec sola subscriptio sufficit, de jure scilicet, & si legi scriptæ strictè inhæreatur. Alioquin enim jam supra dictum subsignationem ab usu hodie recessisse, solamque subscriptionem frequentari, quod consonum adeo videtur l. 39. pr. ff. de V. S. ubi dicitur, subsignatum dici, etiam quod tantum subscriptum est. Atque ex hæcenus traditis luculenter colligerur, quæ sit forma pactorum dotalium Hamburgi conficiendorum. Videlicet, quod debeant inter conjuges fieri, in scripturam redigi, & à cognatis proximis subscribi. Quæ copulative cum requirantur, omnium complementum erit necessarium, nec sufficiet partis adimpletio. l. 5. ff. de condit. instit. l. 129. ff. de V. O. Interim quantum hæc forma à Juris civilis præscripto abeat, hæcenus dicta, cum illo comparanti in aperto erit.

TUNC.

Hoc verbum innuit, qui sit effectus pactorum dotalium legitime factorum, ac respicit præmissam particulam *si*, adeoque designat, conditione præcedenti existente, hunc sequi effectum,

ETIAM POST UNIUS ALTERIUSVE OBITUM.

An & idem valeat si moriantur ante consummationem conjugii.

Hac enim conditione suspensivâ, seu constitutiva Doëtoribus dicta ineuntur, pactiones dot. ut executio aut implementum earum in casum mortis alterutrius conjugis differatur. Carpov. Ipr. for. P. 2. c. 43. d. 6. Struv. c. d. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 1. Hinc Corbman. vol. 1. conf. 8. n. 99. Quoties promissio præsentis die facta, & obligatio pure contracta, cujus effectus tantum in diem mortis tertii dilatus, ejusmodi conventio extra futuræ successionis pactum est, & pro legitima habetur. text. in l. un. C. ut. act. ab hered. & contr. hered. & consensuunt Doëtores multi. Sed quid obtinebit si matrimonium

E

con-

consensu omnium, quorum interest, utrinque contrahatur, sponsalia celebrentur, Pacta dot. scripto comprehendantur, ab omnibus subscribantur & confirmentur, insperata autem mors intervenire, quæ nuptias & sic consequenter amplexum & concubitum impediret? num pacta ista erunt executioni mandanda? Magnis contentionibus super hac lite Doctores concertant, quorum rationes ab utraque parte ob prolixitatem nimiam huc transcribendas non censeo, brevibus notasse sufficiat *Gailium 2. obs. 80. rejecta negantium opinione affirmativam amplecti sententiam ita ut Statutum, vel ei quod ad effectum æquipollentia Pacta dotalia disponant de uxore & marito, locum quoque habeant in sponso atque sponsa sponfalibus per verba de præfenti contractis. Gailio ad stipulatur *Cobman. vol. 1. cons. 10. num. 4. & segg. & cons. 29. n. 228. & c.* hanc opinionem jure divino & humano probari asserens. *Schurpsius* quoque *Centur. 3. cons. 9.* primo intuitu idem tenet, deina tamen distinguit inter materias favorabiles, odiosas & indifferentes, & demum inquit: In statuto, sive cujus eadem est ratio, *Gail. 2. obs. 80. n. 13.* in pacto dotali disponente, quod uxore prædefunctæ maritus lucretur dotem, vel partem ejus, nomine uxoris sponsa de præfenti nondum carnaliter cognita non venit, Quia tale statutum est restringendum duplici ratione, quia est valde odiosum, cum per ipsum consanguinei uxoris prædefunctæ in matrimonio sine liberis priventur dote. Item & secundo, quia ut apparet est correctorium Juris communis, *scilicet l. un. C. de rei uxor. act. cap. nuper. cap. fin. x. de donat. inter vir. & uxor.* Quam sententiam probatam observo summo olim Patriæ Reip. *J. Cto. Illustri* nempe *Dn. Garnero Syndico celeberrimo. qui in notis suis reformatoris MSSis ad l. art. vocem Isterben notavit: Wofern die Copulation erfolget / und das Ehebett beschritten. Cui sententiæ quoque accedo, præcipue cum attentato communi loquendi usui man ein Ehemann und Eheweib heisset / wann sie das Bette beschritten haben / da zuvor man sie Braut und Bräutigam nennet. ut notat *Speidel. Spec. voc. Ehemann. add. Ruding. Observ. Præf. & singul. lit. E.* Approbant hanc opinionem Reformat. *Francofurt. peculiari sanctione p. 2. tit. 3. §. 5.* ibi: *Ecken und ordnen wir / das alle Pacte und Beding / so in den Heyraths-Briefsen abgeredet worden / anders nicht verstanden / ihre Würcklichkeit erreichen / noch auch für kräftig sollen gehalten werden. Es seyn dann beyde Ehegemahl / Christl. Ordnung nach öffentlich zu Kirch gegangen / Ehe*
lichen**

lichen beygelegen/ und also rechte Eheleute worden. Derowegen ob
gleich der Bräutigam oder die Braut nach vollbrachtem Kirchgange
desselben Tages noch vor dem Ehelichen Beylager Todes verschieden/
bafes doch für keine vollkömmlische Ehe/ so viel die Erbschafft und an-
dere Gemeine belanget/ soll gehalten werden. Et hanc dispositionem
aliis in locis praesertim in Franconia usu receptam observatur.
Webner Observ. Pract. voc. Ehemann. Idem in Saxonia dispositum
P. 3. const. 19. ibiq. Carpzov. Interim non inelegans circa hanc qua-
sitionem cautela suppedatur à *Gail. 2. obs. 80. n. 14.* ut videl. pactis
dotalibus tempus lucranda dotis vel donationis propter nuptias
inferatur, quando nempe hujusmodi lucrum locū habere debeat,
ut ium statim post contracta sponsalia de praesenti, an vero nuptiis
subsecutis & traductione facta. Quam cautelam probe obser-
vatam fuisse priscis temporibus, colligere licet ex saepe citatis for-
mulis antiquis à Lindenbrogio publicatis. Etenim in form. 75. 77.
& 78. legitur: *Hec omnia, supra dicta tibi dulcissima sponsa sum traditurus,*
quando dies nuptiarum advenerit, & Deus nos conjunxerit, ut ab ipso
dic hoc habeas & teneas &c. E contrario form. 76. 79. & 80. dispositum,
quod sponsus sit traditurus promissa bona etiam ante diem nuptia-
rum, ita ut sponsa ex die praesenti illa habeat.

INTER SUPERSTITEM MARITUM AUT VIDUAM, ET LIBE-
ROS, TAM EX PRIMO ET SECUNDO, QUAM TERTIO
MATRIMONIO PROGNATOS.

*Limitatio & ampliatio hujus clausulae. Quando
censeantur deficere liberi?*

Modo tamen liberi primi vel secundi Matrimonii, vel si impu-
beres fuerint, ipsorum cognati agnatique proximiores pacta
parentis cum tertia conjugē subscripserint, *Ill. Dn. Garmer. in not.*
reform. ad b. art. voce Eheärtern. Imo & deficientibus liberis in-
ter superstitem conjugem & defuncti cognatos proximos ceu he-
redes ab intestato, divisio secundum initam Legem dotalem fiet,
per notam Dn. Garmero in fin. huj. art. eo quod eadem utrobique ratio,
adeoq; & idem jus l. 32. ff. ad L. Aquil. l. 27. §. 2. ff. ad L. Jul. de adult. l. 9. §. 2.
ff. de edendo &c. Deficere autem liberi censentur cum parentem
non supervixerunt. *l. 14. §. 3. ff. de legat. Carpzov. Iprud. for. P. 2. const. 43*
d. 14. aut supervixerunt quidem, sed à successione ejusdem exclu-
duantur per legem, v. gr. deportari l. 17. §. 5. ff. ad Statum Trebell. l. 1. in f. ff.

de honor. possess. contra tab. sine, qui in eorum locum succedere hodierno jure, banniti. Hinc Bartol. d. 114. §. 13. exemplificat de filio, qui est de ordine S. Francisci apud Pontificios, quod hic non faciat deficere conditionem, si sine liberis decesserit quoniam à Lege tam ex testamento, quam ab intestato prohibetur succedere.

**DIVISIO SECUNDUM FACTA PACTA DOTALIA
MERITO PERAGITUR.**

Limitatio & ampliatio horum verborum.

EXcipit ab hac divisione bonorum scilicet defuncti conjugis *Dn. Garmerus l. c. ad voc. Theilung / casum, quo Pater inter liberos suos de bonis quæsitis secundum statuta nostra P. 3. tit. 2. art. 4. aliud disposuerit, Equitati enim convenit patris voluntatem quo quomodo etiam testatam post mortem inter liberos observari. l. ult. C. famil. eritise. quod præsertim in divisione inter liberos facienda obtinere volunt Doctores. Menoch. de Præsumpt. lib. 1. præsumt. 7. n. 5. Carpz. Ipr. For. p. 3. c. 4. def. 17. Cætero qui non tantum divisio bonorum secundum dotalem conventionem instituenda, sed & alia capitula in eadem conventionem determinata v. gr. educatio liberorum superstitum ex prioris matrimonio &c. inde decidenda sunt. Pacta enim hæc Legis naturam inter paciscentes obtinent. Perez. in comment. C. b. n. 1. ac inde Legis etiam scilicet privata vel privatorum nomine appellantur in l. 7. l. 20. §. 1. ff. l. 1. C. b. r. & quæ ante voluntatis erant, illa hisce pactis initis fiunt necessitatis. l. 1. §. 6. ff. de post. l. 1. pr. ff. de pactis l. 23. ff. de R. l. 1. l. 22. §. 1. ff. mandati l. 12. in f. C. de contrah. Em. C. l. 5. C. de O. & A.*

**ET SUNT UTRIMQUE HÆC OBSERVARE
OBSTRACTI.**

*An pacta dotalia possint mutari, utroq; conjugum consentiente?
Contraria Pactorum dotalium, seu quando ea
servare non liceat?*

Obrationem nimirum modo allegatam. Interim casu tamen multi dantur, quibus pacta inita locum non habent. quorum præcipui hoc loco ad pernoscenda contraria considerari merebuntur. Et primum quidem executiam quæstionem, an pacta dotalia constante matrimonio, utriusque (nam alterius solius voluntate Hamburgi id fieri non posse, supra jam dictum) conjugis consensu immutari queant? Affirmativam tuentur *Carpzov. Ipr. for.*

P. 2.

P. 2. consl. 43. def. 11. Bachov. ad Treutler. vol. 7. disp. 7. t. 7. lit. a. Ill. Dn. Stry-
ke c. l. §. 20. Ill. Dn. Meur. c. l. c. 7. §. 2. Sed distinguendum existimo,
 utrum mutatio pactis dotalibus quid detrahat, an aliquid ad-
 dat. Nam quæ pacta detrahunt aliquid, ita ut postea superstes
 conjux minus consequatur, ac ante promissum, illa prioribus in-
 esse creduntur, tam ex parte rei, quam actoris, adeoque ad actio-
 nem & exceptionem profunt; siue actionem pariunt actori, ac
 reo non tantum exceptionem conferunt, sed eum ipso jure tutum
 reddunt, *Illustr. Dn. Meurer. l. c. cap. 5. §. 9.* Sin vero per mutatio-
 nem conjuges sibi invicem plus donent, hoc casu solis conjugibus
 immutatio non petmittetur. Etenim cum pacta priora præter
 conjugum arbitrium etiam cognatorum proximorum voluntate
 & consensu sint inita, una vel altera pars in vitis reliquis ab illis
 resiliere nequit. *Berlich. P. 2. concl. 51. n. 25.* præcipue ubi dein plus
 relinquitur superstiti conjugi in præjudicium tertii h. l. cognato-
 rum proximorum. quibus per pacta ante facta provisum & jus
 quæsitum est. Cum nemo consilium suum in alterius damnum
 mutare possit *l. 74. ff. de R. J. cap. 33. eod. in 610.* & factum cuique suum
 non tertio præjudicet. *l. 155. pr. ff. de R. I.* Unde hic vel maxime ob-
 tinebit *l. 35. ff. eod.* eo genere quidquid dissolvi, quo colligatum fuit,
 adeoque & cognatorum consensum circa hanc immutationem
 pariter requirendum esse *add. Speciem facti ejusq. resolutionem Anno*
1677. in Facultate Juridica Erfurtensi conceptam & exhibitam ab Ill. Dn. Stry-
kio c. l. §. 26. Et hoc dein casu novissima valent, ac derogant priori-
 bus *l. Pacta novissima. C. de pact. l. 27. §. 2. ff. eod.* Exemplo ultimarum
 voluntatum *§. 2. l. quib. mod. testam. inf.* Et sicut in ultimo testamento
 semper inest tacite clausula cassans & irritans testamentum præce-
 dens. Ita etiam in contractibus, pro tanto, quod non sit necesse ap-
 ponere illa verba: Cassantes & irritantes omnem alium contra-
 ctum præcedentem, quia hoc tacite intelligitur, ut notat *Bald. in*
cap. 1. de transaction. Schurpf. cent. 2. consl. 60. n. 5. 6. Porro à pactionibus
 nuptialibus receditur, si dotis naturam impugnent, vel ejus cau-
 sam reddant deteriores, v. gr. si pactum, ne dos omnino petatur,
 ne dos reddatur, vel ut longiore demum die reddatur, ne soluto
 matrimonio uxoris superstiti, sed liberis cedat & c. aut plane indo-
 tatatas mulieres reddant *vid. l. 2. l. 4. l. 5. l. 6. l. 12. §. 1. l. 14. l. 16. ff. l. 3. C.*
& passim h. l. Ill. Dn. Meur. l. c. cap. 7. §. 1. Non potest etiam parens ad re-
 petiti matrimonii vota migrans, vel filius, filia ve nimia profusione

patrimonium suum etiam quod bona quaesita ita exhaurire ut parentum vel liberorum legitima imminuatur. *St. H. P. 3. lit. 1. art. 23. § 28. add. citatos Dno Meurero c. 1.* Pariter si per pacta dotalia in fraudem creditorum bona debitoris alienentur, nullatenus eadem valere patet *ex rubr. § rot. tit. ff. que in fraud. cred. facta sunt, ut restituantur. vid. Mevius ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. num. 487. § c.* Et generatim, quaecunque pacta juri publico qua scripto, qua non scripto derogant & repugnant, invalida atque nulla sunt *Carpz. P. 2. c. 43. d. 1. n. 6.* Insuper vero etiam aliqua pacta doti impune negligi possunt, nimirum si post alterutrius conjugis mortem, superstes & praedefuncti heredes super bonis relictis invicem pacifcantur, & aliam sibi dicant Legem; cui nihil magis congruum, quam eam servare. *l. 1. ff. de pactis. vid. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 387. § c.* Ita matrimonio per divortium soluto pacifici licet de eo, quod ante erat prohibitum *l. 18. l. 20. pr. ff. b. i.* Quin nec illis casibus pacta conventa servanda sunt, quibus jura lucrum dotis vel donationis propter nuptias alteri conjugi in poenam adiunt. v. gr.

(1) ob adulterium, quod si à marito admissum, non solum dotem, quam mortua uxore vigore pacti lucraretur, sed etiam donationem propter nuptias in compensationem dotis factam, ita, ut eam uxor integram percipiat, denique omne lucrum & commodum ex bonis uxoris sibi pactis promissum amittit *Nov. 117. cap. 8.* Si uxor adulterium commisit, siquidem ante maritum moriatur, adulteræ heredibus dotem vigore pactorum à marito repetere volentibus exceptio adulterii recte objicitur. *l. ult. C. ad L. Jul. de adul. l. consensu. 8. §. 3. § 6. l. 1. §. 1. C. de repudiis Carpz. Crim. quæst. 64. n. 2. § seqq.* Superstitem adulteram extra dubium est lucro pactis promisso privari, cum non mereatur amoris præmium, quæ amorem non servavit. *add. cap. 4. x. de donat. inter vir & uxor. vid. late Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 408-415.*

(2) ob turpem & luxuriosam viduarum vitam, si impudicia & levitate se ad stuprum, aliasque libidines seduci patiuntur. Tunc enim similiter lucrum statuarium, vel quod in hujus succedit locum, pactitium *Gail. 2. observ. 80. n. 13.* amittitur *Hieron. de Caval. Spec. comm. op. qv. 708. n. 10. § seq. Gail. 2. O. 98. n. 15. vid. Nov. 39. cap. fin. junct. l. 1. C. de repud. Mev. c. d. n. 416-424.*

(3) per secundas nuptias intra annum luctus contractas post

post mortem alterius conjugis privatur superstes lucro nuptiali, quod defunctus concessit. *l. 1. 2. C. de Sec. nupt. Nov. 39. cap. f. vid. latius Mev. c. l. n. 425. & seqq. & Gail. 2. O. 98. ubi num. 8. ait: Licet pœnæ juris civilis in odium secundi Matrimonii præponere contracti impositæ de jure Canonico sint sublatae per cap. pen. & fin. x. de sec. nupt. tamen pœnæ Juris civilis in favorem filiorum primi matrimonii apposita (videlicet ut amittat proprietatem rerum ex facultatibus prioris mariti lucrativo titulo acceptarum, easque vel omnibus liberis prioris matrimonii in injuria solatium, vel uni illorum, vid. tamen *auth. lucrum hoc C. de Sec. Nuptiis*, servata aliis legitima, reservare teneatur, solo usufructu penes illam remanente, quamdiu vixerit. *l. 3. C. de Sec. Nuptiis*) non sunt sublatae ut notant commun. Ddres, vid. lat. Gail. c. l. add. Perez. in C. de Sec. Nuptiis. n. 45. qui n. 19. tradit pœnas intra annum lucus nubentium *l. 3. C. b. t.* ob utilitatem liberorum introductas hodie etiamnum vim suam obtinere. Cœterum Jure Hamburgensi hoc casu quid obtimeat, ex *Stat. H. P. 3. tit. 3. art. 4. & 6. patet scilicet.**

(4) si conjux conjugem utat alterii suspectam necet, vel necem salim molitus sit, perdit ea, quæ in casum mortis exacto ipsi debentur *l. ab hostibus 10. §. si vir 1. ff. sol. matr. & devolvuntur ad defuncti conjugis heredes vid. Mev. c. l. n. 430. & seqq.*

(5) Conjux denegans conjugi malitiose alimenta lucri partitii ademptione merito mulctatur *l. 3. ff. de his que ut indign. cum necare videatur qui non alit. l. 4. ff. de agnos. vid. Mev. l. c. n. 435. & c.*

(6) conjux conjugem male & duriter usque ad tempus mortis tractans v. gr. expellendo eam ex domo, amissione lucri plectitur. *vid. Mev. l. c. n. 439. & seqq.*

(7) conjuges se invicem adulterii accusantes nec obtinentes, indigni sunt portione partitii. *Mev. l. c. n. 444.*

(8) non vindicata per superstitem nece occisi ab alio conjugis, lucrum partitium a miori datum merito cessat. *l. 20. & l. 21. ff. de his que ut indign.*

(9) amittit omne lucrum ob malitiosam desertionem deserens. *Nov. 22. c. 15. §. 2. Nov. 117. cap. 8. §. si nolente.* Innocenti vero manet lucrum ex omnibus deserentis bonis, quæ tempore dissoluti Matrimonii habuit. *vid. Mevius l. c. n. 445. & seqq.*

(10) causam amissioni lucri præbet si uxor infirma negligatur nec adhibeatur medicus *l. 3. ff. de his que ut indignis auf. vid. cit. Mev. c. l. n. 454.*

(11) ex

(11) Ex quavis iusta divortii causa, aut separationis quoad
thorum & mensam altero invito factæ, conjux separationi cau-
sam præbens lucro omni carere, insons vero eo non privari debet.
*l. 38. ff. soluto Matrim. cap. plerumque x. de donat. int. vir. & uxov. Pek.
lib. 4. de testam. conjug. cap. 12. num. 4. in f. Schurf. cent. 1. conf. 42.
num. 1. & 2.*

(12) si conjux ilucro sibi promisso expresse renunciât, *Mev.
c. l. num. 455.* Hic denique notandus est.

(13) casus quo osculo sponsalia firmata sunt *vid l. 16. C. de don.
ant. nup.* aut si in Pactis dotalibus conventum, ut ex die contra-
ctorum pactorum lucrum utrinque promissum debeatur, dein culpa
alterutrius matrimonium non sequatur, quid statuendum sit?
Distinguendum erit, utrum culpa donatarii nuptiæ non sequan-
tur, & omne donatum repeti poterit: an donantis culpa, & is non
tantum nil repetere, sed & promissum, & nondum traditum ab
ipso exigere potest. *l. 15. C. de donat. ante nuptias Bachov. ad §. 3. 7. de do-
nation. Habn. & Wesenbec. ad ff. de sponsal. n. 6. & simpliciter cujus culpa
deficit Matrimonium, is nihil retinere vel repetere potest. vid.
Carpzov. Jpr. for. P. 3. const. 19. def. 9. add. Mev. ad Jus Lubec. P. 1. tit. 6.
rubr. num. 9. & seq.* His ergo casibus Pacta dotalia ceu normam
observare pacificentes non sunt obstructi, quibus quin alii insuper
addi queant nullus dubitaverim, v. gr. si maritus sit ad inopiam re-
ductus. *l. 29. l. 30. C. de jure dotium.* vel uxor ad alendum Patrem do-
tem exigat *&c. vid. Perez si dos constante Matrim. vid late Gail. 2.
Observ. 83. & seqq.* sic si dos non sit numerata & præstita, lucrum
expectis peti nequit, *auth. dos data. C. de donat. ant. nupt. auth. sed
que nihil. C. de pact. conventi. Nov. 2. cap. ult. Nov. 91. cap. 2.* quia dotis
contractis non nudo consensu & promissione, sed datione & re-
perficitur. *l. 23. ff. de R. I.* Nec obstat quod promissa & numerata
æquiparentur. Obtinet enim hoc quando eadem subest ratio &
eundem effectum promissio operatur quem habet numeratio. *l. f.
C. ad l. Falcid. funt. 31. §. 18 ff. de edil. edict. l. 5. §. fin. ff. de re milit. l. 12. C.
qui pot. in ignov. &c. vid. Coehman. v. 1. resp. 50. num. 113. Schurf. cent. 1.
conf. 32 num. 3. & 4. add. Dn. Stryke l. c. §. 29.* Interim hocse brevita-
tis studio enumerasse potius quam pertractasse sum contentus.

AC VIDUÆ.

Imo & viduo & reliquis defuncti conjugis heredibus ob ra-
tionis ubique militantis paritatem.

ELE-

ELECTIO AD JUS STATUTARIUM AUT PACTA DOT-
LIA CONFUGIENDI HOC IPSO ADEMTA

EST.

*Ratio Statuti & ejus extensio ad casum, etiamsi conjux præten-
dat læsionem ultra dimidium.*

A Deoque superstes conjux sive viduus, sive vidua sit, cogetur contentus esse iis, quæ pacto dotali in casum mortis contra sunt, nec potest regredi ad portionem statuto definitam. *Peck. tract. de testam. Conjug. l. i. c. 32. n. 5.* tum quia pacta dotalia omnino observanda sunt, derogant juri & obligant partes, tum quia supervacua & futilia forent relicto paciscentibus servandi arbitrio, cum tamen actum frustratorium nemo præsumatur facere *l. i. in f. ff. ad Municip. l. un. C. de thesaur. juraque illum abhorreant. l. 14. ff. ut. legator. seu fideicommiss.* Tum quod provisio hominis tollit provisionem Legis *l. 2. C. de execut. rei jud. l. 5. §. 14. ff. commod.* Nec audienda est vidua aut ad rescissionem pactorum dotalium admittenda, si vel læsionem ultra dimidium prætendat, dum forte maritus 20000. possidens 3000. in casum mortis uxori assignavit. Nam teste *Corbman. vol. 3. conf. 28. n. 48.* jure moribusque plerorumque populorum pacta dotalia ob enormissimam læsionem non rescinduntur, tum ob incertitudinem mortis alterius, & futuræ atque adhuc incertæ successione *Tiraquell. ad l. si unquam §. verb. donatione largitus n. 128. C. de donat. Raucbar. p. 1. quæst. 20. n. 17.* tum quod uxori tempore pacti ante nuptias facti nihil debitum, *vid. Mev. c. l. n. 376. & seqq.* & licebat ei non inire matrimonium hæc conditione, indeque volenti uxori non fieri injuria, postquam se pactorum dotalium legi ultro adstrinxit. Interim beneficium tamen *auth. Præterea. C. unde vir & uxor conjug. inopi adimi non posse per pacta dotalia cum Mevio l. c. n. 378. add. Gail. 2. obs. 87. num. 1. in f. cenfeo.*

SED OPORTET IPSAM DOTALES CONVENTIONES

SEQUI.

Ratio & Ampliatio assertionis. Equalitatem in pactis dotalibus non amplius requiri.

NEmpe ob suprajam dictam Pacti utrumque incuntem obligantis naturam dotal. conventiones præcise custodiendæ sunt.

F

sunt.

sunt, *Gail. 2. O. 126. n. 3. Cothm. vol. 3. conf. 28. num. 26.* summe favo-
rabiles habentur *Cothm. conf. 78. num. 61. vol. 2.* & ipsi statuto præ-
valent, ita ut ex hoc controversia non decidatur, si ex illis appa-
reat, quid dicendum sit. *l. 34. ff. de R. J. Cothm. conf. 92. num. 4. vol. 2.*
Nec tantum observandæ, si statuto ejusque lucris quid addunt, sed
etiam si demunt, cum unicuique conjugum suo juri renunciare
permissum sit. *l. pen. C. de pactis.* Neque requiritur in iis ex parte
utriusque conjugum exquisita æqualitas, sed quod conventum,
id servandum est. Non enim ad pacta dot. pertinet *aub. equali-
tas. C. de patr. convent. vid. Mev. c. l. n. 364.* quæ etiam hodie ex ge-
nerali quadam omnium fere locorum consuetudine non observa-
tur, præprimis cum & de Jure civili pactis antenuptialibus jam im-
mutari potuerit, prout testatur, & docet *Gail. 2. obs. 78. num. 2. & 3.*
Et licet *Cothmannus, volum. 1. resp. 50. num. 95. & seqq.* acriter de-
fendat, conventionem inter sponfos initam pactis æqualibus fieri
& iniri debere non tantum quoad dorem dandam, & dotalitium
constituendum, sed & quoad lucri perceptionem, attamen in an-
tecedenti *num. 35. & dein num. 99.* restringit hanc Conclusionem,
asserens æqualitate à Justiniano introducta *d. aub. equalitas & Nov.*
79. cap. 1. paulatim esse factum, ut jus istud æquisissimum insuper
haberetur, & quibusdam in locis ex usu recederet. *gl. in d. aub.*
æqualitas. Hinc *Baldus* jus istud de æqualitate pactorum obser-
vanda explicaturus: *Æqualitas, inquit, secundum Codicis Leges*
servanda est quotitative, secundum novellum jus etiam quantita-
tive, secundum consuetudinem multorum locorum neutro modo.
in. l. ex morte C. de patr. convent. Et pacta inæqualia temporis pro-
gressu admittuntur & recepta, atque etiam ab iis, qui se Jctos proficien-
tiam, defensa sunt, præsertim si ante facta sint quam nuptiæ cele-
brentur. *Angel. & Salicet. in d. aub. æqualitas: aliique:* in tantum, ut
quoque conventiones de dote recipienda, & eo amplius ex pacto
interpositio, vel dota donatione propter nuptias vel parte ejus lu-
cranda interponi & fieri cæperint. *vid. Cothman. c. l. add. Schurpf.*
cent. 2. conf. 91. ibique c. l. & cent. 3. conf. 69. num. 2. 3. Hæc sunt, quæ
circa statuti Patrii intellectum & Oracionem internam declaran-
dam habui observanda, quæ simul Pactorum dot. naturam lucu-
lenter, ut spero, indigabunt, atque demonstrabunt. Nunc or-
do exposcit, ad alteram dissertationis partem, quam potiore m si-
pra dixi, & quæ rationem statuti erit indagatura, ut progrediar.
Sic ergo Sect.

SECTIO III.

De Mentali rationabili Interpretatione.

Membr. I.

Causam Statuti expendit, idque confert cum Jure Civili, Canonico, & Divino, ut & Naturali qua optimo, sive rationali, qua secundario, sive Politico & Statistico.

§. I.

Ratio Statuti, pacta dotalia rite confecta servari precipientis eum Naturalis: (Pacta de futura successione non repugnare juri natura:) tum Politica.

CAusam statuti nostri inquisiturus non opus existimo multa verborum ambage observare, quam variae ac multiplices dentur Legum causae, qua de re vid. Excell. Dn. Placcius Patron. maximo opere colendus JCI perfecti Cap. IV, Addit. 7. §. 5. & seqq. Id saltem ex superioribus Sect. I. §. 5. junct. Sect. II. verb. requiruntur: repetendum duco, Statutum nostrum bina potissimum summa Capita continere, quae & hoc loco ab invicem separasse, operæ sit futurum pretium, vel eum ob finem, ut circa causam statuto assignandam eo distinctius & accuratius queam progredi. Itaque circa primum Legis Patriæ Membrum primo loco considerandum, quo Pacta dotalia legitime inita & consummata præcise esse servanda & sequenda, divisionemque bonorum secundum illa facienda præcipitur, non sollicitè adeo quærendum reor, utrum causa strictè dicta eidem subsit (quod tamen non negandum censuerim, præcipue dicta superioribus Sect. I. in fine considerans) nec ne; Sufficiet rationem ejus in aperto positam Naturalem æque ac Politicam demonstrasse. Et quidem sive cum incomparabili Grotio, dictamen reæ rationis, de J. B. & P. l. 1. cap. 1. §. 10. sive cum Illustri, Barone de Pufendorf. de Jur. Nat. & Gent. lib. 2. cap. 2. §. 15. socialitatem omnium hominum erga se invicem, cui consentit Dn. Præses Instit. Jprud. Div. Lib. 1. cap. 4. §. 29. & seqq. §. 64. sive cum Excell. Dn. Placc. l. c. §. 9. num. 54. & in Jure Naturali propediem in publicum prodituro lib. 1. cap. 1. Sect. 3. §. 3. reg. 12. charitatem, à qua sententia nec alienus videtur acutissimus Angliæ Philosophus Richardus Cumberland de

LLbus. Nat. cap. 1. §. 4. Benevolentiam maximam omnium erga omnes, inculcans, fundamentum & supremam totius Juris Naturalis Legem statuere quis velit, eodem res omnis recidet. Etenim nihil magis recta ratio dicitur (modo tamen recte examinatur: Nam quod saepe diversa & contraria enuntiata recta ratione niti venditentur, id non ex ipsa ratione sana, sed ex vitio male ratiocinantium & erroneas falsasque opiniones pro genuina veritate amplectentium provenit) nihil magis socialitati & tranquillitati humanæ congruum, nihil denique magis charitas atque mutua benevolentia clamat, atque adeo imperat, quam ea, quæ inter aliquos placuerunt, servare §. 40. *J. de ver. div. l. 1. pr. ff. de pactis l. 1. ff. de constit. pec. l. 84. §. 1. de R. J.* ceu Legem quam quis ipse sibi dixerit. Nolo hic rationes afferre, quas Juris Naturalis Ddres hanc in rem recensent. Videantur hæc ap. *Grot. de J. B. & P. libr. 2. cap. XI. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. libr. 3. cap. 4. & seqq. Dn. Præsidem c. l. libr. 2. cap. 3. §. ult. & cap. VII. aliosque.* Quare quoties Matrimonium in iuri pacta conventa quædam faciunt super dote, donatione propter nuptias, aliisque capitulis in conjugio observandis imò de ipsa futura successione, in bona reliqua altero conjugue defuncto à superstite faciendâ, merito valent, & exactissime sunt observanda. Equidem audacter nimis *Cothman conf. 21. n. 22. & conf. 3. num. 13. vol. 1.* & cum ipso alii pronunciant Pactum de futura successione jure divino, naturæ, gentium & civili improbari, tum 1. quod hereditatis & mortis alienæ captandæ votum inducat, *l. §. majores C. de transactionibus* tum 2. quod pacto hereditas vel bonorum possessio non detur *l. ult. ff. de suis & legit. hered. l. epistola pr. ff. de pactis* tum 3. quod supremam voluntatem, quæ libera esse debet *l. 1. C. de sacrar. Eccles. impedit. l. pactum quod dotali. C. de pactis convent.* Cæterum de jure gentium & civili nunc nil attinet dicere, cum superius jam ostenderit de universali fere Germaniæ consuetudine hodie pacta dotalia de futura successione rite & legitime disponere. Quid Jure divino obtineat, ex collatione Statuti cum eodem infra propediem patebit. Juri Naturali pactum de futura successione adversari negatur. Nec obstant rationes à *Cothmanno* allatæ. Ad imam enim respondeo; Illud non ex natura pacti venire, neque per se, sed ad modum per accidens & ex malis paciscentium moribus, pactique abusu sive pravo usu. Ob quem qui improbare velit res alias in se bonas aut

mi-

minimum indifferentes, nã is multa habebit emendanda, imo tol-
 lenda atque penitus rejicienda. Secunda ratio provenit ex sub-
 tilitate juris civilis, qua pacta nuda non pariebant actionem, nec
 ullam civilis obligationis efficacis vim, nisi per Exceptionem §. 3. *I.*
de Except. pr. l. de Replie. habebant l. 7. §. 4. ff. de pact. Ddres ad h. t. com-
municer. Hinc altero pacifcente mortuo hereditas ejus peti non
 poterat vigore solius pacti. Sed subtilitas hæc Juris Civilis Jure
 Canonico *cap. 1. §. 2. de pactis*, adeo, ut & moribus hodiernis *vid.*
Wesembec. paruit. ff. de pactis n. 9. aliosq; Ddres jam sublata tantum ab-
 est, ut Jure Naturæ approbetur, ut potius contrarium de eodem
 Jure acriter sit defendendum, *vid. Grotium de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. XI.*
n. 1. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. lib. 4. cap. 9. & seq. Dn. Præsidem l. c.
l. 2. c. 10. n. 156. & 162. ibiq; not. Z. Tertia denique ratio parum me mo-
 vet. Licet enim libertas testandi sit juris naturalis, attamen con-
 traria consuetudine & lege positiva immutari restringi potest,
vid. Resp. Facult. Jurid. de anno 1675. d. 16. Aug. apud Ill. Dn. Stryk. loc.
sep. cit. §. 20. rat. 4. add. Exempl. in Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 4. Et ex-
 pediti juris est, quemlibet beneficio adeoque & juri testandi pro-
 fe introducto posse renunciare. *l. 29. C. de pactis & sexcentis locis aliis.*
 Manet ergo firmum certumque, de Jure Naturæ Pacta dotalia
 etiam de futura successione disponentia religiosissime servanda,
 sancta & inviolabilia esse *arg. l. 6. C. de dotis prom. & nud. pollicit.*
 Cum enim in arbitrio cujuscunque sit, hoc facere, quod instituit,
 oportet eum vel minime ad hoc profilire, vel cum ad hoc venire
 properaverit; non quibusdam excogitatis artibus suum propo-
 situm defraudare, tantamque indevotionem quibusdam quasi le-
 gitimis velamentis protegere; *ut loquitur Imperator in l. 35. §. 5. C.*
de donation. Quæ sententia multo magis confirmatur, si perpendo,
 casus dari posse innumeros, quibus statutaria successio conjugum
 & à Jure communi omnique adeo positivo, imo & à Jure Naturali
 devia reduci debeat ad æquitatem, vel ex socialitate vel ex chari-
 tate sola justii legem faciente, determinandam. Quæ sive socialitas
 sive charitas inter conjuges minimum reduci merebitur ad conju-
 gii felicitatem. Idque cum per pacta dotalia (quæ eum in finem
 etiam inter remedia conservandi optimi conjugii status præ-
 ferbit, ut demonstrabitur *ab Excell. Dn. Placc. in Jur. Nat. propediem*
publicando Lib. II. cap. 7. part. post. §. 22. in fine) quam commodissi-
 me fiat, ceu per Legislationem quampiam privatam, qua multa

vel ante vel post nuptias queunt provideri, liquet sanctissime illa esse servanda, & vel divitionem bonorum secundum illa faciendam. Inventâ jam ratione naturali, ulterius dispiciam, quam Politicâ ratione statutum nitatur. Sane neuitquam à verâ Politicâ præceptis alienum pacta conventa strenue servare, nec fidem datam fallere, quicquid etiam reclamant Pseudopolitici, eorumque facile Coryphæus Machiavellus in *Principe cap. 18.* Retius longe docent verâ scientiæ civilis Ddres interque eos Scipio Claromontius de *Ratione Status lib. 1. cap. 46. Clasen. compend. Politic. cap. 7. §. 1. ibiq. in not. num. 7. & §. 9. aliq.* Quid? quod vel pactionibus dot. multæ litium occasiones in successione ab intestato facile nascituræ præscindi & amputari queant, quod fieri utique Reipubl. interest. *l. 2. pr. ff. de aqua. & aqu. pluv. arc. l. 2. C. de re jud. l. 13. C. de judiciis & c.* Imo salutis dotis mulierum his consuli potest, quod pariter ex Reipubl. utilitate futurum Jctus judicat. *l. 2. ff. de jure dot.* Præpripis autem vel eam ob causam Pacta dotalia accurate servanda venerandi Majores nostri voluerunt, ne Politicâ ratio testamentorum de hereditariis bonis veritorum *Stat. H. part. 3. tit. 1. art. 4. & seqq.* passim in conservatione & splendore familiarum *l. 1. §. 13 ff. de ventre inspic.* utilitateque publica, ne divitiæ alio exportentur, consistens, plane elusoria esset evasura. Quod sæpe numero cum contingere posset per successione conjugum statutariam v. gr. si dives altera pars alteri pauperi nubat, quæ bonorum suorum maximam partem illi familiæ diviti fit successione statutaria subversura, hinc LLatores nostri pacta dotalia introduxerunt, approbaverunt, ac per hæc illi malo non tantum obicem posuerunt, sed & medelam attulerunt. Quæ quo efficacior esset, pactiones hæc nuptiales per modum pacti obligatorii ineundas religiose servandas, nec ab alterutra parte sola revocandas sanciverunt. *vid. Ration. decid. secundam in responso Inclera Facultatis Jurid. Francofurtensis de anno 1677. d. 31. Dec. apud Illustr. Dominum Strýke c. l. §. 26.* Quam considerationem summum aliquando Jctum in eum adduxisse opinionem percepi, ut casu modo proposito, si dives nubat pauperiori, Necessitatem pacta dotalia conficiendi censuerit imponendam parti pauperiori, quin adeo utrique, petente parte diuore, vel hujus saltim cognatis, ipsa etiam invita. Quod tamen an fieri possit, licet dubitem, attamen Jure naturali facile agnosco necessitatem moralem illo in casu, quo sine pacto alteru-

tra

tra pars tali statuto successorio posset enormiter lædi v. gr. si uxor ditata cogereretur dare suorum bonorum maximam partem pauperis mariti cognatis, conjugio sine prole per mortem mariti finito. *contr. l. 14. ff. de conditione indeb.* Hæc de causis siue rationibus prioris Membri.

§. II.

Ratio, cur proximorum agnatorum consensus fuerit requisitus, ex ratione Status Aristocratici deducitur.

Circa posterius Statuti membrum, consensum proximorum cognatorum requirens, altius ratio petenda videtur. Sane id liquido manifestum, naturalem rationem hujus Statuti vix dari. Quippe Lege Naturæ quilibet ætatis perfectæ, & integræ mentis rerum suarum optimus administrator & arbiter, nec in administratione bonorum suorum ullum ullius cognati consensum requirere tenetur, & nihil tam naturali æquitati conveniens, quam voluntatem Domini volentis rem suam in alium transferri, ratam haberi. §. 40. *I. de R. D. vid. Grotium de J. B. & P. l. 2. cap. 6. §. 1. Illustriss. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. l. 4. cap. 9. §. 1. & 2. Dn. Præsident Institut. Iprud. div. l. 2. cap. 10. §. 34. & 156.* Licet id negare nolim, in alienatione bonorum cæteris paribus cognatos præferendos, legem charitatis svadere, atque adeo imperare, *vid. Grot. c. l. cap. 7. §. 3. Dn. de Pufendorf. c. l. cap. 11. Dn. Præsident c. l. §. 180. Unde Cavalos in spec. aur. Opinior. comm. contr. commun. qu. 275.* meritorium id censet. At vero cum matrimonium sit ætissimum conjunctionis late dictæ (affinitatem nempe & cognationem comprehendentis) vinculum & ætissimus conjugum amor & firmissima amicitia semper præsumatur, vel hoc intuitu conjux conjugem cæteris paribus aliis cognatis præferet. Ut adeo consensus cognatorum circa pacta dotalia constituenda de Jure Nat. neutiquam requiri videatur, ne adimatur ulli naturalis libertas de rebus suis libere disponendi, tam inter vivos, quam mortis causa, & in ejus eventum. Proinde per consensum nulla naturalis ratio huic Legis capiti suberit. Sed nec necessitatem, cum raro illa sit præsumenda, & non nisi deficientibus melioribus causis admittenda *Excellent. Dn. Placc. Isto pers. et. cap. 4. §. 17.* vel opinionem Latoris causam Legi dedisse sit verosimile. An consuetudo statutum produxerit ex formulis & Legibus antiquis *supr. citatis* conjici forte quid posset, nisi inquirendum prius

potiusquē videretur, an non ex affectu vel politica ratione dispositio hæc orta sit. Et quidem licet ambigi possit, an non affectus, favor nempe cognatorum, statuto causam dederit: attamen cum in dubio potius pro ratione quam causa strictè dicta sit præsumendum *ob dicta Dn. Placcio c. l. §. 9.* & hic ipse affectus ratione Politica niti possit, hinc merito dispiciendum an nulla ratio ex Politica doctrina peti queat? Quod quidem hujus scientiæ præcepta cum statu Reip. Patriæ præprimis antiquo conferens nullatenus negaverim. Etenim id sollicitè venerandos Patres Patriæ olim egisse certum & indubitatum est, ut ordo & dignitas familiarum præcipue opulentarum semper salva sit *l. 1. §. 3. ff. de ventr. insp. & bona quæ possiderent ipsis conservarentur illata, ne non sufficerent Magistratui tunc sine honorario magis Aristocraticè quam nunc etiam gerendo. & mercaturæ omnino divites aliqui (Capitalisten) ut amplificentur, exigenti. Quem finem ut eo certius obtinerent, saluberrimo plane consilio ipsas personas conjunctas invicem vigilare voluerunt, sanciveruntque ut bona alienaturus consensum præprimis cognatorum proximorum requirat. Quod ipsum ex multis Statutarii locis facile probatu est. Inde enim dispositum deprehenditur, ne bona hæreditaria absque consensu cognatorum testamento alienentur. *St. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. 11. &c.* Pactis autem dotalibus initis revera fit testamentum, & quidem pacto adjecto quasi de non amplius ambulatoria habenda voluntate ultima, contra suam naturam alias essentialem, quasi contractu firmatum. Porro præceptum legitur, ut bona immobilia venditurus prius offerat duobus suis proximis cognatis *P. 2. tit. 8. art. 2. & aliis locis plurimis partis supra jam citatis. gr. P. 3. tit. 1. art. 18. P. 3. tit. 3. art. 4. &c.* Hinc merito statuerunt etiam, ut circa Pacta dotalia legitimè ineunda consensus proximorum cognatorum adhiberetur, ne quid in ipsorum præjudicium in illis agatur.*

§. III.

Collatio Statuti cum aliis juribus, quo ad membrum prius.

Rationibus Statuti indagatis, naturaque pactorum dotalium hodierna jam exposita, facilis instituetur Collatio Legis nostræ cum Juribus reliquis in Civitate observari solitis. Et quidem hic denuo seorsim consideranda venient membra statuti bina; Quorum priori (1) Jus Civile omnino contrariari supra sæpe jam

at.

attigi. Nam licet quidem legem, quam quis doti dixerit, servandam esse sanciat *l. 1. C. de pact. conventis* atramen variis limitationibus eandem regulam restringit. Præterea olim plane alia videtur fuisse pactorum dot. natura, ac hodie, dum olim præcipue tantum de dote, dissoluto matrimonio, reddenda inibantur, *vid. rot. tit. ff. de pact. dot.* unde & illæ definitiones Ddrum quas supra Sect. II. jam recensui, nihil vero de futura successione in illis disponi poterat, ceu quod illicitum reputabatur *l. 15. & 30. C. de pact. l. 5. C. de pactis convent.* Hodie consuetudine & vi statuti secus id obtinet, prout pariter superius Sect. II. jam notatum habeo. Imo jure Civili in dotalibus instrumentis id observari debebat, ut donatio propter nuptias, quæ à marito uxori ad remunerationem dotis datæ *auth. dos data. C. de donation. ante nupt.* conferebatur, doti ex asse exæquaretur. *l. 9. & auth. equalitas. C. de pact. convent.* Sed næ hanc æqualitatem statutum exigit, & tabulæ dotales quondam in spectæ satis evincunt, neutiquam observari illam in Patria dulcissima amplius. *vid. Gail. 2. O. 78. & supr. Sect. II. in f. (2)* Jus Canonicum quatenus consentiat peti potest *ex cap. fin. x. de donat. inter vir. & uxor.* ubi Gregorius ita rescribit: *Solutio matrimonio sicut dos ad mulierem, sic & donatio propter nuptias redit ad virum, nisi de consuetudine secus obtineat, vel ex pacto de lucranda dote & donatione propter nuptias, quod æquale sit, tamen binc inde contrarium inducatur.* Et repeti hic potest, quod pacta nuda de jure civili nullam actionem parientia, hoc jure Canonico vim obligandi valide sint consecuta *cap. 1. & 3. x. de pactis.* Imo Pacta de successione futura jure Canon. valent modo juramento firmentur: Ita enim Pontifex *in cap. 2. de pact. in 6to.* *Quamvis pactum patri factum à filia dum nuptui tradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, improbet Lex civilis: si tamen juramento non vi, nec dolo prestito firmatum fuerit, ab eadem omnino servari debet. Cum non vergat in æternæ salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum.* (3) Jus Naturale optimum quin statuto consentiat, vix dubitare quis poterit, cum rationem ejus inde petierim, & quomodo hoc jure probetur, prolixè ut opinor, ostenderim. (4) Jus divinum morale cum à naturali optimo haud sit alienum, nec à Statuto nostro dissonum esse patet, præcipue si vel consulamus *Psal. V. v. 7. Apocal. XXI. vers. 8. & XXII. vers. 15.* Imo Apostolus expresse ait: *Galat. III. 15.* Homini pactum neminem repudiare aut immutare add. quæ habet *Grot. de I. B. & P. l. 2. cap. 11.*

G

§. 4.

§. 4. Forense Jus divinum an quippiam de pactis dot. disponat, non recorder. (5) Denique Jus Politicum seu statisticum ob rationem inde petitam egregie statuto quin consentiat nullum poterit esse dubium.

§. IV.

*Collatio statuti cum aliis juribus, quoad
membrum posterius.*

Membrum Legis Patriæ posterius consensum cognatorum proximorum requirens, si conferatur cum reliquis juribus observare licebit (1) Jure civili ad pacta dotalia saltem consensum dotem dantis & accipientis requiri, usque adeo, ut quandoque ne quidem sponse consensus requiratur, & ipsa invita dotem dans recte pacisci possit, ut colligitur *ex l. 7. pr. l. 20. §. 1. Et passim ff. de pact. dotal.* At nostro jure idem non procedet ob verba zwischen Eheleuten indigentia utriusque conjugis consensum esse necessarium. Sane hoc insuper certum est, præter conjuges etiam alios requiri, ut subsistant pactiones dotales, quod satis evincunt verba, und von denen die zur Verpflichtung dazu erfordert seyn vollenzogen. Quid porro circa curatorem à parte mulieris adhibendum diversum civili, à nostro Jure obtineat, jam supra attigi. (2) In Jure Canonico non recorder determinari, quorum consensus ad pactorum dot. valorem requiratur. (3) Neque Jure Naturali, nisi forte per accidens, si quorum in fraudem, quibus obstricta sunt alterius pacifcentis bona, quid fieri possit, ut nec (4) Divino Morali videtur necessarius ulterior consensus quam conjugum & ejus qui sponsam dotat, nisi forte contrahentes judicii defectu etiamnum laborent. Hoc enim casu & curatoris auctoritate opus erit. *add. supr. dict. §. 2.* Circa divinum forense vero observare licet *ex Tob. VII. v. 19. secundum versionem Casalionis*, quod Raguel ob signaverit codicillos matrimonii gratia confectos adhibitis testibus. (5) Denique Juri Naturali Politico, atque Rationi status nostræ Reipubl. quod statutum omnino consentiat ex dictis §. II. oppido manifestum erit. Dum enim cognatorum requirit consensum, prospicit ne facile per pactiones dotales bona civium extra familiam eorum, aut adeo Civitatem ipsam ad externos perveniant.

Membr.

Membr. II.

Varias Quaestiones occasione statuti suborientes, ventilans.

§. I.

Probatum: Statuta admittere etiam interpretationem extensivam.

Dum animus est varias controversias examinare, & plerasque earum vel extendendo, vel restringendo statutum decidere, remoram mihi aliquam injici à magno Ddorum numero pravi-
deo: Interpretationem extensivam à Statutis exulare docentium. Hanc ergo quaestionem prajudicalem in limine hujus membri discutere utile aequè, ac necessarium erit. Ne tamen hic sim justo prolixior, brevibus moneo me quaestionem hanc, an Statuta queant extendi, affirmandam censere, 1. ob naturam Statutorum, quæ nempe nihil aliud sunt, quam Leges particulares à Statibus Imperii Juris communis supplendi emendandive gratia, regenda ipsorum Reip. conditæ. Leges enim Status Imperii in territoriis suis rogare posse notum est. *vid. Gul. Traß. de Arrest. cap. 9. num. 1. Knipshild de Civitat. Imper. l. 2. cap. 10. n. 5. Illustr. Dn. Stryke in Specim. Usuum. dorni ff. de L. Libus §. 5. & seqq.* Unde fluit, quod Statuta in statuendum territorii etiam Legum Naturam obtineant, adeoque (1) quod ferantur propter utilitatem territorii publicam & quidem speciatim vel Juris communis, ob insufficientiam suam supplendi, vel ob rationem qua naturalem, qua specialem Politicam Rationem Status Reip. alicujus, emendandi gratia. (2) Ex iisdem causis rogantur, ex quibus Leges Universales. (3) Eandem perfectionem habent, & eisdem quoque defectibus obnoxie sunt, quibus Leges Imperii Universales, qua evitabilibus, qua inevitabilibus, adeoque tam contingentiæ ut plurimum, cui restrictiva, quam insufficientia, cui extensiva medetur Interpretatio, laborant. *Item* 2. ni concederetur extensio statutorum aequè ac aliorum Jurium ex suis causis, pleraque futura essent superflua ac frustranea, quod tamen de ipsis præsumi nec potest, nec debet: tum 3. quod sæpe, imo plerumque statuta condantur, quoties Jus commune vel Juri naturali vel divino morali contrariatur: Jam ergo si statuta extendi posse negentur, sed jus commune naturali & divino contrarium præferendum ei asseratur, an non contra reverentiam Juri divino & naturæ à Christianis debitam id foret? At è contrario qui

Statutorum extensionem reprobant, & ad Jus commune redeun-
dum esse volunt, quoties statuta de casu aliquo nihil expresse &
claris verbis disponunt, urgent primum *l. 14. l. 15. l. 16. ff. de Legibus cap-*
quæ à jure 28. de reg. jur. in 6to vid. Habn. ad Wesenbec. parasit. ff. de
LLbus n. 8. in quibus LLbus ex ipsorum sententia dicitur, quod
contra rationem juris recepta non sint trahenda ad consequen-
tiam. Sed respondere pace ipsorum liceat, verba *in d. l. 14. contra*
rationem juris vel intelligenda esse de Jure Naturali, aut divino Mo-
rali, aut ratione Politica, & concedi potest ipsis eorum sententia
quod ad hunc casum: vel intelligentur de jure communi, quæ vi-
detur ipsorum esse mens. Sed hoc casu idem non ex Legibus illis
evincitur, potius contrarium inde demonstratur. Nam quod di-
citur contra rationem *d. l. 14. § d. cap. 28.* juris recepta non esse tra-
henda ad consequentiam, id capiendum (1) vel hoc sensu, quod
scil. ea, quæ contra rationem juris, subintellige in loco illo, in quo
solum jus commune viget, nec singulare jus aliquod introductum,
recepta sunt, non sint extendenda. Quæ sententia ex Legibus
proximis (siquidem Legem aliam ex alia declarari fas est) declara-
tur. Quippe *ex l. 16. junct. l. 11. l. 12. l. 13. ff. de LLbus.* patescit quod quo-
ties jus singulare contra tenorem rationis propter utilitatem au-
thoritate constituentium introductum est, & sententia ejus mani-
festa est, bona occasio fit ad similia procedere, & cetera quæ ten-
dunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione vel certe jurisdic-
tione suppleri. Neque Jētus in his Legibus distinguit utrum Lex
universalibus an particularis rogata sit, sed indefinite adeoque de
omni lege loquitur. Ac notanter omnino *l. 15. ff. eod.* In his quæ con-
tra rationem juris scil. communis, ut ipsi adversarii explicant, rece-
pta sunt, non possumus sequi regulam juris scil. communis. Aliud
ergo sequendum erit, quod quidem nihil esse potest, quam Lex
particularis contra rationem juris communis rogata. Et sane ipsæ
Constitutiones Imperatorum jus civile vetus emendantes sæpe
contra rationem juris antiqui erant, & nihilominus de illis Imp-
rescribunt, quod ea, quæ in certis negotiis statuta sunt, similitum
quoque causarum fata componant. *l. 3. C. de LLbus.*

(2) vel de receptis per consuetudinem irrationalem, & non
extendi largior, *per l. 39. ff. de LLbus l. 1. C. quæ sit longa consuetudo.*

Dein tradunt adversaria sententiæ Patroni statuta esse stricti
juris & in terminis proprie loquentibus accipienda & contra jus
com

commune introducta ad alios casus de quibus disertis verbis & certa demonstratione non loquuntur, non extendenda, sed quod statuta non dicunt, id nec nos dicere, sive per subauditos ac tacitos intellectus supplere oportere, *vid. præter citatos Excellent. Domino Placcio, Sect. IV. num. 40. Syntagmatis Regularum interpretandi falsarum, adjecti ICto perfecto Gail. 2. obs. 33. & obs. 80. num. 1. obs. 140. n. 13. & l. 1. obs. 50. num. 8. Carpov. de Process. tit. 19. art. 3. n. 17. Iurispr. for. p. 2. c. 14. d. 52. n. 6. consl. 31. d. 16. num. 2. & def. 17. num. 3. & consl. 53. d. 10. & part. 3. consl. 20. d. 10. num. 7. d. n. num. 7. Oldendorp. class. action. præfat. in princ. Habn. l. supr. cit. aliique. Qui ad stabilendam suam sententiam allegant*

(1) Leges & quidem l. 1. §. 19. ff. de Exercitor. æH l. 71. §. 5. ff. de acquir. hered. l. 12. ff. qui & à quib. manum. l. 25. ff. ad municipad. sed ex his Legibus nihil eorum probatur, imo ne verbum quidem de hoc casu in illis habetur. Potius mentem Legislatoris attendendam, nec stricte verbis inharendum esse colligitur ex l. 12. §. 6. ff. qui & à quib. manum. Provocant porro ad l. 64. §. 9. ff. solut. matrim. Sed in hac Lege primo specialis est casus, dein legem hanc non extendi oritur inde, quod contra voluntatem LLatoris extenderetur, ut patet ex verbis: Hoc labeo quasi omissum adnotat: scilicet sponte omissum. Alioqui enim speciali adnotatione non fuisset opus. Contra voluntatem LLatoris vero extensio nulla fieri debet, ne nova Lex fiat. Quia nec citata ipsis L. 21. ff. de testam. militis. probanda probat, cum à privilegio ad generalem Legem argumentari non liceat, arg. §. 6. l. de I. N. & C. Deniq; nec ex l. 9. ff. de I. & I. sententia ipsorum eruitur: Potius inde junct. §. 1. & 2. l. de I. N. G. & C. contrarium pariter deducitur. Ita n. ibi. Quod quisque populus sibi jus constituit (hoc vero revera jus statutarium) id esse jus ipsius civitatis. Adeoque cum statuta juris nomine veniant, cur non & juris natura gaudebunt, adeoque cur non pariter ac jus civile extendi possent? Præcipue si pendatur Jus Civile in territoriis statuta condentium non nisi ex ipsorum voluntate valere, ac proin quando statuta Imperii statuta condunt, Juri civili contraria, nolunt Jus Civile amplius in illo & similibus casibus arg. l. 11. l. 12. ff. de LLbus vigere, unde ni ejus statuti extensio ad similia permitteretur, eo ipso Lex ista particularis contra latoris Voluntatem restringeretur, quod non admittendum per dicta Excellentiss. Domino Placcio. Jcti perfecti, cap. 2. §. 4. reg. 14.

(2) Ddorum multorum numerum cumulant, quos quidem inspiciendi copia mihi data non est. Interim cum verosimile sit potiores rationes ex hisce illos jam excerptisse, nec Ddorum numerus, sed rationes LLum auctoritate nitentes jus faciant *arg. l. 12. ff. de offic. præsid.* diutius huic questioni immorandum non censeo, sed firmum manebit, statuta à statibus Imperii condita ex causis suis & genuinis principiis recte extendi, vel ideo potissimum, ne quæ contra jus commune ex ratione vel naturali vel Politica & ratione status Reipubl. alicujus, salubriter pro utilitate subditorum & Reip. auctoritate imperantium introducuntur, ea duriore interpretatione & ad jus commune redeundo contra ipsorum commodum producantur ad severitatem, quod nulla juris ratio aut æquitatis benignitas patitur *l. 25. ff. de LLbus.*

§. II.

An cognato in pacta dotalia consentiente, antea conjugem mortuo, cognatus antea remotior pacta dotalia posse impugnare?

Quibus omnibus ita se habentibus inoffenso pede ulterius progredi licet. Ne vero plane *à quibusdams* procedam, lubet primo loco quædam ratione personarum pacifcentium, & quorum consensu opus notanda, dispicere. Queritur ergo An si cognatus proximus in conventiones dotales consenserit, & moriatur, antequam alter conjugum decesserit, hi qui in demortui cognati locum successerint, dein pactiones dotales impugnare queant, adeoque an huc extendi debeat *Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 10.* Cum pacta sint stricti juris, nec aliis, qui non pepigerunt, noceant aut profint *l. 24. C. de pact. l. 3. §. 2. ff. de transaction.* nec ullus alteri præjudicium afferre queat *l. 74. ff. de R. I.* videri posset, consanguineo defuncto qui in pacta dot. consenserat, heredem ejus non teneri consensum à defuncto præstitum rati-habere, sed pactiones dot. impugnare posse, quæcipue cum hic & *in d. art. 10.* eadem prorsus videatur militare ratio. Caterum tantum abest, hoc ut censeam, potius heredem factio defuncti obligari existimo. Quippe notissimi juris est, heredem factio defuncti contravenire non posse, & illud impugnare *l. 12. C. de A. V. l. 7. C. de negot. gest. l. 24. C. de donat. l. 10. C. de solut. & pacto*

con-

consanguinei conjugibus jus quaesitum esse, quod ipsis in vitis au-
 ferri nequit *l. ult. ff. de pact.* Adeoque ita erit interpretandum
 statutum, ne ipsi indebite damnum patiantur. *Gail. 2. O. 33. num. 6.*
 Præterea cum plerumque Matrimonium ipsum sub conditionibus
 in tabula dotali comprehensus ineatur, omnino favore Matrimo-
 nii *cap. 39. x. de appellat. c. fin. x. de condit. apposi.* pro valore pacto-
 rum dot. erit pronuntiandum. Neque obstant superius allata.
 Quod enim dicitur pacta aliis non nocere, nec ullum alteri præ-
 judicare posse, id intelligendum de extraneis, non de defuncto
 ejusque herede, ceu qui una eademque persona reputantur.
Nov. 48. cap. 1. Heresque succedit tantum in locum & jus quod de-
 functus habuit *l. 59. l. 62. ff. de R. I.* & heredi nemo plus commodi
 relinquit, quam ipse habuit. Adeoque cum defuncto non
 amplius integrum fuit pactioes dot. in quos semel consensus
 impugnare, nec heredi ejus id licebit. Nec qua videtur rationis
 identitas fuisse, quicquam me mover. Nam in testamento de
 bonis hereditariis facto consanguineus proximus pro sua tantum
 persona ob specialissimam Legis dispositionem *d. art. 10.* consenti-
 re potest, nec heredi suo præjudicare. Quæ lex contra commu-
 nem juris rationem recepta non erit producenda ad consequen-
 tiam *l. 14. ff. de LLbus add. l. 80. ff. de R. I.* adeoque nec ad pacta do-
 talia extendenda, in qua consanguineus proximus consensus *jur*
Verpflichtung, qua vox simpliciter hic addita, generaliter de re-
 gulari obligationis natura, qua non tantum paciscens, sed & ejus
 heres ceu una cum ipso persona tenentur, erit capienda. Quam-
 vis id lubens largiar, consultum esse paciscentibus præter proxi-
 mos etiam remotiores cognatos adhibere, præcipue si illi decre-
 pitæ ætatis et valetudinarii sint, ita ut cito morituri præsuman-
 tur. Tunc enim si & remotiores consenserint, litigiorum certe
 evitabitur occasio.

§. III.

*An qua de consensu cognatorum in statuto dicuntur etiam
 locum habeant in adoptivis, ut hi consentire
 teneantur?*

AN dicta de consensu cognatorum requirendo & in adoptione
 obtinient, ita ut consensu adoptati opus sit, si adoptans pa-
 cta

Etā dotalia ineat, vel vice versa? Quæstionem hanc superfluum
judicabunt, quotquot adoptionem abrogatam censent. Sed li-
cet concedam cum, *Lauterbach. compend. Juris ff. de adopt. l. n.* rarum
ejusdem esse usum, attamen jure patrio eandem approbari pa-
tet ex *Stat. Hamb. p. 3. tit. 1. art. fin. ibi verba: so er andere Kinder
für seine Eheliche annimt.* Ipsaque Eperientia loquitur, adoptio-
nem non plane ab usu omni recessisse. Unde & hoc loco commo-
de ventilabitur: Interim ipsam quæstionem quod attinet, *Gail. 2.
obs. 136. num. 14. §. seqq.* quidem censet adoptivum appellatione li-
berorum non venire, quoties adoptione dispositio Legis, statuti,
vel hominis fieret elusoria, & generaliter, ait, sciri oportet
appellatione filiorum non venire adoptivum, nisi in casibus in
jure nuncupatim expressis. *gloss. in l. 51. §. fin. verb. consequi ff. de le-
gatis. 2. §. c.* Item in privilegiis & statutis appellatione liberorum
non comprehenduntur filii adoptivi, quia verba proprie & stri-
cte in illis intelligenda, proprie vero appellatione liberorum non
veniunt adoptivi. *l. 220. ff. de V. S.* Hinc adoptivi non compræ-
henduntur sub statuto sœminas excludente, nec in materia *l. 8. C.
de revoc. donat. vid. lat. Gail. c. l. add. Pekium de Testam. Conjug. lib. 5.
cap. 7. num. 1. 2.* Unde colligendum videtur statuto consensum li-
berorum sive consanguineorum requirente adoptivos non conti-
neri. Verum si perpendatur surrogatum sapere naturam surro-
gati & adoptionem imitari naturam *§. 4. l. de adoption.* adoptivos-
que æque habere spem successionis in bona defuncti ac liberos le-
gitime natos *l. pen. C. de adoption.* & agnitione rumpere testamen-
tum Patris adoptivi ante conditum *d. art. fin. St. H.* non videtur
parens adoptivus pacta dotalia sine adoptivorum liberorum con-
sensu in horum præjudicium facere posse *add. Peccium c. l. num. 3.*
qui hoc loco etiam respondet rationibus à *Gail. io* allatis. Cœ-
terum si rem ipsam accuratius considerem, & cum statuti ratione
conferam, nec hæc sententia adeo generaliter prolata aridet.
Etenim cum consensus cognatorum requiratur conservationis
familiarum ergo, & ne bona extra familiam alienando præjudi-
cium fiat cognatis, merito prospiciendum, ne per adoptionem
quid contra voluntatem Latoris fiat. Indistincte enim Ham-
burgi adoptions permitti, ita ut filius adoptivus Patri adoptivo
tam in bonis hereditariis, in præjudicium cognatorum, quam quæ-
stis succedat, vix crediderim. Quare in præsentī quæstione

eum *Peckio de testam. conj. l. 3. cap. 30.* distinguendum censerem, utrum adoptio (loquor autem de arrogatione & adoptione specifica imperfecta: In perfecta enim filius adoptivus ipse inter con- sanguineos proximos numerabitur) facta sit, extantibus cogna- tis aliis, vel minus. Hoc casu cum nemini præjudicium fieri queat, & verosimile sit adoptionem esse factam conservandæ fa- milia ergo, merito filiorum adoptivorum consensus in pactis. dot. à parente ineundis erit exigendus, obtinebitque hic illud tritum: Statutum loquens in casu vero, locum sibi vindicare in casu ficto. *Cavall. Spec. opin. comm. qv. 2. num. 21* Illo autem casu ne contra statutum cognati lædi queant, consensuque ipsorum non requi- sito, familiarum conservatio everti, ipsorum consensus omnino erit requirendus. Utrum vero hoc casu insuper etiam adoptivo- rum consensu opus sit, ulterius inquirendum erit, & distinguen- dum opinor, inter arrogatum & specificè adoptatum. Hunc consentire non necessarium existimo, eo quod hic à successione Patris adoptivi tam emancipatione, quam testamento ejusdem excludi possit *l. penult. §. 1. & 2. C. de adopt.* adeoque nullum jus in bona parentis habeat. Circa arrogatum secus se rem habere ar- bitror. Cum enim hic bona sua in arrogatoris familiam transferat, sit suus heres, & non æque facile, ac non nisi ex justa causa à suc- cessione Patris excludi queat. *d. l. penult. §. fin. & §. 3. I. de adopt. nec per pacta dotalia consensu ipsius non adhibito inita ipsi præjudi- cabitur, ob speciale Juris civilis rationem.* Atque hæc obtine- re existimo patre adoptivo pacta dotalia conficiente. Nunc ul- terius excutiendum brevibus restat, quid juris competat patri, filio adoptivo pactiones nuptiales contrahente? Hic vero genera- ratim prius monendum pariter, adoptionem factam cognatis adoptivi fraudi esse non debere. *l. 9. C. de SS. Eccl. dein fecernendi sunt arrogati & adoptati perfecte, ab adoptatis imperfecte.* Hi cum non sint in potestate Patris, nec bonorum suorum quic- quam ad eum transferant, §. 2. I. de adoption. adeoque nec Pater quicquam Juris in ipsos habeat, nec ipsis ab intestato succedat *Siruv. S. I. C. Exerc. 38. §. 31.* libere, etiam non interveniente aucto- ritate patris pacifcentur. Arrogati autem & perfecte adoptati cum sint in familia & potestate patris adoptivi, qui ipsis etiam ab intestato succedit §. 2. I. de acquisit. per arrogat. *Siruv. c. l. & nullo pene modo cogi potest eos de potestate sua dimittere §. 10. I. de quib.*

H

quib. mod. jus patr. pot. solvitur consensum Patris hujus exigere tenebuntur.

§. V.

An ad pacta dotalia consensus liberorum prioris matrimonii requiratur?

DE liberis adoptivis dictum, quorum occasione circa liberos legitimos quid obtineat, considerari nunc merebitur: Videlicet utrum parente (voce hac generatim accepta, ut patrem & que ac matrem comprehendat *sec. l. 51. ff. de V.S.*) ad repetitum Matrimonii vota migrante consensus liberorum prioris conjugii requiratur, præprimis si ipsi jam ante portionem suam tam ex paterna quam materna substantia *secund. St. H. P. 3. tit. 3. art. 4. ibi 311* gänzlicher Abtheilung Väterlicher und Mütterlicher Güter acceperint? Videri quidem posset, liberis nihil amplius juris superesse in parentis sui facultates, quamprimum portionem suam secundum præscriptum in statutis modum acceperint. Verba enim in gänzlicher Abtheilung omnem successionis ulterioris spem præscindere videntur, & pater quod ad liberos divisione hac à se separatos pro mortuo habetur, & liberi circa bona & successionem pro iis qui emancipati sunt, aut alias ex potestate Patris exierunt, imo pro exhereditatis, pro extraneis & dissortibus, seu qui à paterna maternaque domo & familia exclusi sunt. *Vid. latius hac de re Mev. ad Jus Lubec. Part. tit. 2. art. 2. num. 111. & seqq. & art. 33. n. 115. & seqq. qui art. 2. num. 112. hæc extendit etiam ad eum casum, quando pater post divisionem ad opimiorum forte fortunam pervenit, & amplas facultates acquirit, quarum respectu id, quod divisi liberi præceperint, pro minimo habeatur, nec legitimam contineat. Nam portio statutaria, quam liberi vivo patre per divisionem ceperunt, legitime loco habetur. *vid. Mev. c. l. Ceterum non obstantibus his censio ob statuti rationem consensum liberorum per divisionem à Parente separatorum, in pactis dotalibus à parente binubo initis esse requirendum, tum quod, licet non ut liberi in reliqua parentis bona; tamen ut proximi cognati spem ulterioris successionis habeant secundo matrimonio sine prole finito *Mevius c. l. art. 2. n. 137. & seq. ad art. 33. n. 134. & seqq.* tum ut animadvertere possint ne contra *L. Hac Edictalis, 6. C. de si-***

64119

cundis Nupt. novercæ vel vitrico ullo titulo in ipsorum totiusque familia præjudicium plus conferatur quam filius vel filia habet, cui minor portio tali divisione derelicta vel data fuerit. Sed quid si liberi impuberes vel minorenes sint? Equidem *Peckius de test. conj. l. 3. c. 29.* censet pupillorum & minorum consensum non esse requirendum, neque eos autoritate tutoris vel curatoris interveniente consentire posse, sed parum illa me movent. Cum enim statutum nostrum in ipsorum utilitatem receptum sit, ob ætatis defectum non erit idem detorquendum ad ipsorum damnum & incommodum *l. 25. ff. de LLous.* Et favor conservationis familiarum exigit, ut quod ipsi liberi ob minorennitatem ipsi expedire nequeunt, id prudentiæ tutorum vel consanguineorum suppleatur. *arg. pr. l. de Curatoribus. vid. quæ habet de præsentia tutorum vel Consanguineorum in divisione facienda, Mevius c. l. art. 33. n. 37.* Ceteroquin si aliqui ex liberis tantum adhibeantur, aut alias etiam saltem cognatorum quidam, non vero omnes in proximior gradu positi, id reliquis præjudicio esse nequit, nec quantum ad illos Pacta erunt valida. Cum quoties de interesse aliquorum agitur, omnes, qui lædi queunt, contradicere possint, & hinc ne lædantur adhibendi veniant. *arg. l. 39. ff. de adoption. l. 29. & fin. ff. de minor. l. 47. pr. ff. de re judic.*

§. V.

Cognatorum dotantis an dotata consensus utrum requiratur, si extraneus mulieri dotem constituat?

Quorum consensus requiretur, si extraneus i. e. qui non sit cognatus mulieri dotem constituat? An cognatorum dotantis vel dotatæ? Facilis erit Responsio, si perpendatur, dote ab extraneo constituta, nullum fieri cognatis dotatæ mulieris præjudicium, ne ipsos ullum jus in dotantis bona quæsitum habeat. Ut proim ipsorum consensus in pactis super dote ab extraneo mulieri constituta, disponentibus negligi posse omnino videatur, cum non quidem deterior ipsorum conditio ipsis insciis, at tamen melior fieri queat *arg. pr. l. de auctoritat. tut.* Dotantis vero cognatis cum præjudicari queat dote extraneæ mulieri constitutâ, hinc ipsi omnino ad pacta hæc adhibenda, ne illis lædantur *arg. l. 39. ff. de adoption.*

§. VI.

*Si Civis forensem ducat, an utriusque partis Cognatorum
consensus requiratur?*

AN si Civis foeminam forensem, vel vicissim, ducat, teneantur ab utraque parte cognatorum consensum requirere? Licet quidem videatur, Legem nullos nisi subditos Llaroris ligare, & forensem ignorantia Statuti sese excusare posse *Gail. 2. obs. 48. n. 28.* præcipue cum hoc ad alios illic locorum degentes, ubi jus commune servatur, extendi nequeat: attamen cum circa contractuum solennitates & substantialia non tam attendatur, quinam contrahant, sed quo in loco contrahatur, eo quod consuetudo & statutum loci ubi actus celebratur, apprime observari debet *l. 6. ff. de Evict. l. 34. ff. de R. l. l. i. C. emancip. liber. l. 9. C. de testam. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 15. d. 6. num. 8.* hinc in proposita quaestione præcipue respiciendum erit ad locum contractuum pactionum nuptialium. Qui si Hamburgum fuerit, non dubium est, quin tam cives quam forenses teneantur statutaria Legi obsequi & consensum cognatorum utrinque requirere. Nam eo casu, quo statutum disponit circa solennitatem actus, inspiciendum est etiam quoad forenses, an sit servata solennitas requisita à statuto illius loci, in quo actus est celebratus. *per text. supr. cit. vid. late Gail. 2. O. 123. num. 3. & seqq. & Peckium de testam. conj. lib. 4. cap. 30.* Nec obstat quod *Mevius ad Jus Lubec. Part. 2. tit. 2. art. 12. n. 397. & seqq.* censet respiciendum esse jus loci in quo maritus habitavit, eumque in finem urget *l. 65. ff. de judiciis.* Nam meo iudicio Lex hac potissimum determinat, quo in loco dos sit repetenda, neutiquam vero, quæ jura servari debeant in conficiendis rite pactionibus dotalibus. *Vid. Illustr. Dominum Stryke de cautel. contract. sect. 3. cap. 8. §. 15.*

Præcedens quaestio me perduxit ad considerationem locorum, in quibus pacta dot. inita, qua occasione ulterius quaero: An consensu cognatorum opus conventionem, dotali extra territorium & Idictionem Hamburgensem inita ab illis, qui vel domicilium jam Hamburgi habent, vel demum contracto matrimonio illud ibidem sunt fundaturi? Quos posteriores statutis Hamburgensibus non obligari dubio procul est, sed sufficiet, si consuetudinem & jura illius loci in quo pacta condunt, observent *per text. supr. alleg.*

leg. nisi aut bona ipsorum jam in Hamburgensi territorio sita fuerint *Cavall. Spec. opin. comm. qu. 724.* aut ipsi ratione originis forum ibidem fortiantur. *vid. Peckium l. c. cap. 28. & 36.* An vero si illi qui Hamburgi jam domicilium fixerunt, extra civitatem in alieno territorio pacta ineant, secundum Jus Commune & consuetudinem illius loci, videri posset *per text. supr. cit.* pacta valida esse futura, Verum cum hac ratione quam maxime ratio statuti everti, queat, & verendum sit, salvis verbis Legis sententiam ejus circumveniri *l. 29. ff. LLbus.* Statutumque insuper civem extra territorium obliget, *late Bartolus ad l. cunctos populos num. 32. C. de Summ. trinit.* hinc solennitates à statuto præscriptæ omnino adhibendæ venient, præmissis si conjectura exurgat, eludendi statuti ergo inextero territorio pacta esse confecta. *vid. Peckium l. c. cap. 29.* Hoc enim casu merito invalida atque nulla declarabuntur, cum dolus nemini debeat patrocinari *l. 12. de dolo malo l. 3. ff. de transact. l. 69. ff. de R. V. & c.* nec quisquam fraudis suæ præmium consequi *l. 31. ff. de arbitris si quidem deceptis non decipientibus jura subveniunt arg. l. 43. §. 1. ff. de adm. v. l. r. tur.* Imo & absque hac fraudis suspicione civem statuto Civitatis suæ legari, nec contra illud de rebus in territorio statuentium sitis disponere posse censet *Peck. c. l.* Quam sententiam maxime confirmat Facti species quædam ante annos aliquot Hamburgi & Spiræ ventilata de Testamento & Pactis dot. à Sponso Cive Hamburgense & cujus bona Hamburgi sita, Spiræ ubi domicilium erat fixurus, contra statuta patria & præcipue super bonis hereditariis, factis. Quo sponso mortuo ante consummatas nuptias, contradicebant heredes illic agentes, & sponsa subornato sollicitatore vaserimo, cum Camera, quis Juris Statutarii nostri hac in parte usus esset, quævisisset, obtinebat, ut responderetur; Nullum Hamburgi in contradictorio talem casum fuisse, adeoque rem rem religioni judicum superiorum totam committendam. Qui contra Statuta cum judicassent, vidua quædam in Executione demum resciscens eam rem, cognata & heres defuncti per curatorem suum summum aliquem Jctum interveniebat, novoque Processu instituto ad transactionem tandem rem, reducebat omnem. Ad quam certe res non devenisset, si quidem sententia ante inter sponsam & coheredes lata stabili aliquo innixa fuisset æquitatis fundamento.

§. VII.

*Cognatis non consentientibus aut absentibus an pacta
nulla sint?*

AN pacta nulla sint, si vel in totum vel pro parte cognati in ea nolint consentire, vel ob absentiam illorum consensus requiri nequeat? Superius Sect. II. satis perspicue ostensum existimo consensum cognatorum esse de necessitate, substantia atque forma pactorum dotalium. Quæ ni servetur, ipse actus nullus est per text. not. in l. 44. §. 1. l. 55. ff. de condit. & demonstr. l. 1. §. 2. C. quando provocat. non est nec. Unde & videri posset cognatis non consentientibus, sive ob defectum voluntatis, sive facultatis, pactiones dot. plane nullas esse, præcipue cum ubicunque requiritur alicujus consensus, non sufficiat eum petere, nisi impetretur gloss. in cap. quam sit de elect. in 610. & paria sint, non petere & petere nec impetrare l. 2. C. de injus voc. Clement. un. de testam. & ultim. vol. Cæterum quandoquidem in omnibus causis pro facto accipitur id, in quo per alium moræ sit, quo minus fiat l. 39. ff. de R. J. & in proposito casu penes cognatos paciscentium stet consummatio pactorum, nulla culpa paciscentibus quasi non observassent Statuti præscriptum, imputabitur. Idque eo magis si vel ex nulla justa & idonea causa cognati consensum denegent, adempturi saltem paciscentium libertatem, vel absentes brevi temporis spatio reversuri esse, si paciscentes Magistratum adeant, apud eum supplicent, ut prævia causæ cognitione totam rem ex æquitate moderet, cognatos consensum denegantes justis remediis compellat, aut ipse auctoritate sua pactiones æquas nec magnum præjudicium cognatis afferentes confirmet. vid. Peckium de Testam. conj. l. 3. cap. 2. num. 3. & cap. 4. num. 3. ubi etiam num. 4. de absente dicta ad furiosum & dementem extendit. add. ibid. citatos.

§. VIII.

*Consensu Cognatorum an tempore pestis aut in Pactis
dotalibus militum opus?*

AN in pactis dot. militum aut pestis tempore factis consensu cognatorum opus? In favorem militum à Legumlatoribus antiquis multa specialiter esse constituta, certissimi juris est. Ita enim jure Civili solis militibus pacta de succedendo facere licuit.

h. l. i. c. c.

l. licet. 19. C. de pactis vid. Mey. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. rubr. n. 36. Et quæ
 privilegia militaria testamenta præ reliquis meruerint *ex titulo 1. ff.*
de testamento militis, nouissimum est. Unde videri quoque omni-
 no possent, nec milites nostros seu officiales, seu gregarios teneri in
 pactis suis dotalibus solennitatem & formam à Statuto præscri-
 ptam observare. Cæterum si cogitem, disparem valde esse ratio-
 nem testamenti, & pacti dotalis vel in eo, quod illud sæpe in subi-
 tanis periculis, & ubi temporis angustia non permittit peritiores
 consuli, *vid. Habn. ad Wesenbec. Paratit. ff. de testamento militis num. 2.*
not. 4. hoc non nisi ex deliberato & præmeditato consilio fiat, aliud
 omnino dicendum erit. Præprimis cum ex Jure Romano & hoc no-
 tare liceat, privilegia militantibus à principalibus constitutionibus
 hæctenus concedi, quatenus militant, & in castris degunt, neutri-
 quam vero extendi post missionem, aut si citra expeditionum ne-
 cessitatem in aliis locis extra castra, adeoque in præfidiis, hibernis,
 vel stationibus etiam limitaneis vitam agant. *pr. & §. 3. l. de militari*
testam. ad Ord. Not. A. 1518. tit. von Testamenten. §. und sollen die
Notarien 2 ib. verb. und nicht zu Felde liegen. Qua re vel hoc
 intuitu privilegia militibus data, ad nostros præfidiarios non ex-
 tendentur, sed pacifici ipsos jure statuario oportebit, eadem
 observatione & in ipsorum pactis adhibenda, quam in pagano-
 rum hæctenus exposui. Pestis autem tempore, præcipue si vis
 pestilentiz magna sit & tabes per totum locum diffusa, pacta
 consummari etiam absque consanguineorum auctoritate posse
 omnino cum *Peckio de testam. conjug. l. 4. cap. 18.* existimo tum argu-
 mento *Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 2.* tum ne quod pro conservatione bo-
 norum in familiis introductum, ad familiarum ipsarum interitum
 producatur *contr. l. 25 ff. de LLbus.* Interim requirendos tamen
 ipsos esse, modo nondum sint tabe ipsa infecti, patet *ex l. 8. in f.*
C. de testam. Quod si tamen pacta tunc temporis facta admo-
 dum iniqua sint & gravantia, quin dein auctoritate Magistratus
 rescindi possint & ad æquitatem reduci, æque ac testamentum
 pestis tempore conditum infirmari, si in officiosum sit aut liberos
 in legitima lædat, nullus dubito *arg. d. l. C. de testam.* Cæterum
 num rumpentur pacta pestis tempore facta periculo cessante,
 quarendum restat? Non cenfeo tum ob dicta *Peckio l. c. cap. 16.*
 tum quod semel per pacta inita conjugibus jus quæsitum ipsis
 iniuriis auferri nequeat.

§. IX.

An ad Pact. Dot. judicialia requiratur Cons. Cogn. & quando insinuari debeant?

AN ad pacta dot. judicialiter insinuata requiratur etiam consensus cognatorum, & quando insinuari debeant? De Testamentis certum est, principi oblata, vel judicialiter eadem insinuata omnium solennitatem superari videri *l. 19. C. de testament.*, nec ulla ullius testis presentia opus esse *d. l. 19.* Quod ipsum saepe citatus *Peckius de testam. conjug. libr. 3. c. 24.* extendit etiam ad eum casum, quo statutum requirit consensum mariti in testamento uxoris, ita ut testamento actis insinuato, consensu mariti nequaquam opus sit, eo quod solius iudicis presentia ad actum confirmandum sufficiat. Unde videri prima facie posset, idem quoque circa pacta dot. obtinere posse. *per. l. 31. C. de donat.* Sed penitus questionem rimans diversum respondendum opinor. Etenim in testamentis testes tantum adhibentur eum in finem, ut eo melius certiusque de actus veritate constet. Quod si aliunde fiat, ex actis videlicet judicialibus, testimonio ulteriori opus non est, adeoque cessante causa, cessat Lex *l. 11. ff. de in iuvocando l. 32. ff. de pactis. l. 1. §. 6. ff. de edil. edict.* At in pactis dotalibus consensus cognatorum exigitur, non tam testimonii gratia, quam obligationis inde orituræ etiam quoad cognatos consentientes, ut patet ex verbis *zur Verpflichtung.* Illius defectum acta judicialia supplere queunt, non hujus. Nec enim acta judicialia sive insinuationem, præjudicium cognatis quorum consensus requiritur, afferre posse, ulli constitutum. Nec quicquam huc facit ex *Peckio* allatum: Illud enim statutum introductum in utilitatem uxoris testantis, ne lubrico & imbecilli sexus consilio decipiatur, *Peckius l. c. cap. 1. num. 5. & cap. 2. num. 2.* Nostra vero Lex in commodum & favorem cognatorum rogata, ut *supr. dictum.* Præterea monet ipse *Peckius l. c. cap. 24. num. 2. in f. & n. 3.* nec testamentum uxoris coram Principe vel actis conditum valere, si propinqui legitimam contradicendi causam habeant, ac sub & obreptionem, lubricum sexus consilium, ac alias inhabilitates mulieris objiciant, & iudex ipse facile suspiceretur, Legem saltem circumveniri. An vero cognatorum consensu adhibito insinuatione ulteriori opus sit decidendum videtur ex *ausb. eo de cursu. C. de donat. auct. Nupt. add. Nov. 127. cap. 2.*

Adeo-

Adeoque ratione lucri quod maritus sperat, si 500. solidos §. 2. *J. de donat. i. e.* aureos excedat, de jure insinuatio non erit negligenda. *vid. Habn. ad Wesenbec. Paratiel. ff. de pact. dot. num 4. verb. sane in persona.* nisi quis dicere forte velit à muliere in virum conferri donationem remuneratorem insinuatione non egentem *l. 27. ff. de donat. Gail. 2. Obs. 39. num. 24.* Sed huic textus supra citati obstabunt. Interim indistincte insinuationis cautelam hodie negligi, utut parum secure docet *Illustr. Dn. Stryke in Cautel. contract. Sect. 3. cap. 8. §. 38.*

§. X.

An Pacta dotalia valeant, si spatia in tabulis datalibus relicta non suppleta sint?

SED de personis paciscentibus & quarum consensus necessarius est, satis. Ratione formæ queritur si Lacunæ in tabula totali relicta supplendæ, nec suppleræ sint an valeant pacta? Indubitati juris est, quod, quoties instrumentum conficiendum super contractu, vel pacto aliquo, non prius idem perfectum habeatur, nec aliter vires habeat, nisi instrumenta in mundum recepta & omnibus modis completiones acceperint, ac plane absoluta, ut nulli liceat prius quam hæc præcesserint, vel à scheda conscripta, licet literas unius partis vel ambarum habeat, vel ab ipso mundo quod nec dum est NB. impletum vel absolutum aliquid Jus sibi ex eodem contractu vindicare. *pr. J. de Em. Vendit. & l. 17. C. de fid. instrument.* Unde satis evinci posse videtur lacunis in dotali instrumento relictiis supplendis nec suppleris; pacta esse nondum omnibus numeris absoluta, sed imperfecta, adeoque nullam ex his induci posse obligationem *vid. Perez. ad d. l. 17. C. de fid. instrumentor. Panormit. in cap. 20. x. de conversione conjugat. cum contractus non perfectus nullus dicatur gloss. pen. cap. tua. 12. x. de cleric. non resident. & paria sint nullum actum, esse & actum aliquid non legitime, sive imperfecte, l. 21. §. 1. C. de testam. §. 7. J. quib. mod. testam. infirm. add. Gail. 2. Obs. 13. Coibman. vol. 2. consil. 89. num. 10.* Ceterum animo intentiori casum propositum meditans distinguendum censeo, an suppleri opus habeant tabulæ dotales vel actu ipso suppleta sint: v. gr. si summa dotalis in instrumento omiſsa nec determinata de in marito quædam tradita sit, idque firmis argumentis probari queat. Sane hoc casu pacta valere nullus dubitem. Tum quod

cum

cum nihil agendum atque perficiendum superest, res perfecta dicitur. *l. 1. in pr. ff. de O. J. l. fin. ff. in jus voc. ut. eant. l. 8. §. 2. ff. de pignorat. act. Calvin. in voc. perfectum. add. Gail. 2. Obs. 13. num. 11. ubi notat, si in venditionis instrumento pretium quidem definitum non sit, inde tamen, vel quod idem erit, aliunde constet, pretium solutum esse, instrumentum nihilominus valere; tum quod paria sint ab initio aliquid esse perfectum, vel post intervallum tale fieri. *arg. l. 4. ff. de condit. sine causa.* Priori vero casu si nempe suppleri opus etiamnum habeant, neutriquam valebunt, præmissis si defectus ad necessitatem obligationis pertineat: v. gr. si non sit determinatum, in quantam bonorum portionem conjuges sibi invicem succedere debeant. Unde & in consilio ab Amplissimo quodam Luclyta Rcip. Patriæ Senatore dato, pacta quædam nulla ob talem defectum judicantur. Ita enim ibidem weisen eine Lücke zu finden / worin mit allererst sollen gefüllet und gesetzt werden welcher gestalt / und mit wie viel die Kinder erster Ehe sollen abgetheilet werden / daher denn sothane Pacta als welche / so viel den Puncten der Abtheilung betrifft / nicht vollzogen worden / sondern ganz imperfecta geblieben / von Rechts wegen nicht können attendiret noch die Theilung einiger Theil stalt darnach gerichtet / und angestellet werden. Siquidem notissimi est juris, quod Pactorum imperfectorum nulla sit obligatio. Et huc spectant proprie superius de actis imperfecte pro nullis habendis dicta.*

§. XI.

An ratihabitio eorum qui requiruntur Pacta dot alia confirmet?

AN sufficiat, si pactis dot. ante vel post nuptias initis cognati non expresse contradicant sed tacite consentiant, vel ex intervallo ratihabitio eorum qui requiruntur, accedat? Ratihabitionem retrahi, & mandato comparari Pontifex *cap. 10. de R. J. in 6to* statuit, & vulgare est, quod paria sint ab initio legitime fieri, & postea legitime confirmari *l. 20. ff. de militari testam. l. 3. §. adquireres ff. de bonor. possess.* Quæ quidem licet regulariter ita se habeant, in præsentem tamen casu, nullum sibi locum vindicare queunt, sed hic potissimum servabitur, quod generi quidem derogans ad speciem directum est *l. 18. ff. de R. J.* Adeoque cum quovis statutum requirit consensum in aliquo negotio adhibendum, is expressus & in continenti intervenire debeat. *cap. 28. 29. 42. §. 57. de Elect. c. elect. potest.*

potest, vid. citat. Alexio ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 33. num. 96. neutri-
 quam rati habitio ex intervallo valebit. Consensus enim Lege
 requisitus tunc de forma, substantia actus est, & ad solennitatem
 necessariam pertinet, qua omissa ipse actus vitatur & nullus est,
 adeoque dein convalescere nequit, cum ab initio non consistat.
*l. 29. l. 201. ff. de R. I. p. & §. 1. qbus non est permiffum. pr. I. de exheredar.
 liberor.* Et ex his facile colligi potest, quid sentiendum, si in
 ipso actu cognati presentes sint non tamen expresse consentiant,
 aut subscribant saltem in testimonium, non vero ad obligationem.
 Sane forma à statuto præscripta vitatur & negligitur, adeoque
 quin pacta corruant, quid dubii quæso remanet? per l. 44. §. 23.
*l. 55. ff. de condit. & demonstrat. Vid. laic Peckium de testam. conjug. l. 3.
 cap. 3. & seqq.*

§. XII.

*An cognati post nuptias habeant jus quæsitum ad alterius
 conjugis bona.*

AN non dissimilis plane ratio conditorum pact. ante & post
 consummationem conjugii etiam in eo, quod ante non ha-
 bebant cognati jus quæsitum ad affinitate sibi jungendi conjugis
 bona: post contractas sine pactis dot. nuptias ex statutis habent?
 Ita quidem videri posset, sed jus illud quæsitum admodum lubrico
 nititur fundamento, ob incertum mortis eventum. Unde etiam
 quando in l. si. pr. C. de pactis dicitur consanguineos in consanguini-
 nei proximi hereditate spem habere, Ddres notant spem illam
 non esse probabilem & juridicam, sed pramaturam à Lege ap-
 pellari. l. 1. §. si impuberi ff. de collat. bonor. ibique Bartol. eo quod
 multa accidere queant, quæ spem illam evertant. vid. Schurpf.
cent. 3. conf. 37. n. 14. 15.

§. XIII.

*An hereditaria bona Pactis dot alibus possent in conjugem
 transferri?*

Ratione bonorum, circa quæ pacta dotalia sunt, variè paniter
 occurrunt quæstiones examine non indignæ. Et quidem
 ante omnia monendum bona cujusque, secundum Patriæ Reip.
 Leges, esse vel hereditaria, vel quæsitæ sive industrialia. Quæ
 hereditaria sunt, traditur *St. H. P. 3. tit. 1. art. 7. & 8.* unde facile
 colligitur, quæ acquisita sint arg. pr. I. de qui sui vel al. jur. pr. I. de tu-
 tello. Hæc liberi ori Dominorum administrationi subjacent, ac illa
 non aequè libere alienari licita, ut apparet *St. H. c. l. art. 4. & seqq.
 & alib.*

Et alib. passim. Horum ergo intuitu quaeritur, an hereditaria bona pactis dotalibus in conjugem transferri queant, item quousque & quomodo? deficientibus bonis quaesitis, quin hereditaria conjugum donari queant, vix erit dubium, & probatur *idem St. H. P. 3. tit. 3. art. 8. & P. 2. tit. 4. art. 1. & tit. 8. art. 3. & 4.* Nam si ex statuto succedere potest conjux in hereditaria bona, quod semper deficientibus acquisitis continget *sec. d. art. 8.* cur non & ex pacto praerimis legitimo. Potissima ergo quaestio tantum in eo versabitur, quomodo transferantur & quousque. Ubi quidem ex superioribus repetendum, non per modum ultimae voluntatis sed per modum pacti, conventiones dotalis in Patria iniri, adeoque per pactiones avita bona conjugem transferri patet eatenus, ne cognati justam conquerendi causam habeant. Quod si vero inique conquerentur, obtinebunt dicta superius §. VII. De quaesitis autem bonis, quae magis libere administrari ac alienari a Domino possunt, si pacta disponunt adhiberi quidem consensus cognatorum a statuto requisitus debet, *arg. St. H. P. 2. tit. IX. art. 3.* ne quid dolo vel fraude in eorum praerudicium etiam circa hereditaria bona fieri queat, attamen libere etiam in vitis cognatis Legem quam quis velit, bonis suis industrialibus Dominum dicere posse Praxis & experientia fori docet referente mihi Excell. Domino Placcio, qui idem ex triginta fere annorum Praxi observavit, attestaturque praerudicium in causa Hinschen contra Hinschen Anno 1683. Lunae 24. Septembr. datum. Ita enim ibi: *Im ubrigen werden die Pacta dotalia für gültig erkandt / und ist nach Anleitung derselben / die Theilung zwischen Klägern und Beklagten vorzunehmen / es könten dann Klägere binnen 4. Wochen / wie recht erwelsen / daß Jochim Hinsche ein Weibes an Erbgut in seinen Vermögen gehabt / als daß dessen Erben in pactis dotalibus vermachte dritte Theil betrifft / auff welchen Fall sie in so weit damit zu hören. Indeque conceptam quam supra Sect. I. §. 5. ex Msstis Garmerianis exhibui, notam reformatoariam arbitror. Quatenus vero patrens de bonis quaesitis respectu liberorum suorum disponere possit, sequenti Spho excutiam qua quaeritur.*

§. XIV.

De Legitimâ liberta in constitutione dotis relinquenda.

AN Parens omnia sua bona quaesita, exclusis reliquis liberis, uni genero per Pacta dot. queat conferre, vel an reliquis inde debea-

debeatur legitima, paterque liberis in illa præjudicare nequeat? Non eget prolixa Disputatione quaestio, si evolvamus statutariam nostrum, in quo *St. H. P. 3. tit. 1. art. 23.* satis disertis verbis venerandi Latores præcipiunt, quod Parens de bonis quæstis testamentum conditurus, etiam ex illis Legitimam cum pleno dominio absque omni onere liberis suis relinquere teneatur. Qui articulus licet de testamentis tantum loquatur, attamen ad exemplum inofficiosi testamenti, etiam inofficiosas dotes & donationes rescindi integri Codicis tituli de Donationibus & dotibus inofficiosis affatim evincunt, *vid. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 43. dis. 18.* Legitima vero liberis relicta reliquam portionem uni vel pluribus filiorum suorum patrem prælegare posse *St. H. P. 3. tit. 2. art. 4.* demonstrat. Quod si vero legitima liberis prioris conjugii relicta ad secunda vota parens transeat, & novercæ futuræ de bonis quæstis plus donet quam habeat unus ex liberis prioris matrimonii, an donatio valebit, vel an locum sibi vindicabit *L. Hac Edictali. 6. C. de sec. Nuptiis?* Equidem si statuto strictè inhæreatur, videri posset Legitima liberis relicta, nihil ipsis ulterius juris competere in parentis bona quaesita. Legitima enim tantum de necessitate est *§. 3. I. de inoff. testam. l. 39. § 36. C. cod.* Si quid vero amplius ex paternis bonis liberis donatur, hoc ipsum ex paterna affectione mera ad ipsos pervenisse censebitur, cum legum præceptis ad illud Parens non æque obstringatur. Ceterum licet hæc generatim ita se habeant, attamen hoc speciali casu contraria præplacet sententia, eo quod probari nequeat beneficium *L. Hac Edictali C. de sec. Nuptiis* in Patria usu esse sublatum. Adeoque vigore hujus Legis, si ex priori Matrimonio procreati sint liberi, patri ad secundum matrimonii vota migrante, non licebit novercæ testamento, vel sine scriptura, seu codicillis, hereditatis jure, sive legati, sive fideicommissi titulo plus relinquere, nec dotis aut propter nuptias donationis nomine, seu mortis causa habita donatione conferre, nec inter vivos conscribendis donationibus, quam ex filiis filiabusve prioris matrimonii iste habet, cui minor portio ultima parentis voluntate vel derelicta, vel data fuerit, aut donata. Æquas vero partes singulis liberis habentibus minime plus liceat ad ipsorum Novercam transferri, quam ad unum quemque eorum pervenerit: ita ut, ut olim quarta, nunc tertia vel dimidia hereditatis ab intestato ad ipsos deferenda pars pro numero librorum *§. 3. I. de inoff. test. Nov. 13. cap. 1. St. H. P. 3. tit. 1. art. 24.* quæ eisdem liberis ex

Legibus debetur, nullo modo minuatur, omni circumscriptione
quæcunque excogitetur, penitus cessante *vid. d. leg. 6.*

§. XV.

*An Pater subscribens P. D. filio mortuo teneatur promissam do-
nationem propter nuptias solvere?*

SED hæc de objecto pactionum dotalium, ratione effectus qua-
ritur: An Parens si consentiat filio uxorem ducenti, qui majore-
rem, quam facultates suæ permittunt, donationem propter nuptias
conjugi suæ promisit in tabulis dot. à Patre subscriptis, filio defun-
cto teneatur, viduæ ipso consentiente promissam à filio donatio-
nem exsolvere? Videri quidem posset Patrem non teneri factam
à filio donationem implere, cum pactum Patris dotali instrumento
comprehensum neque nullam obligationem contrahat, neque li-
bertatem aliter disponendi Patri auferat *arg. l. 15. C. de pactis.* Ve-
rum præterquam quod communis hominum voluntas sanctio-
nem illam excluferit & *Novella Leonis Imp. 19.* contrarium statuerit,
moribus hodiernis ex pacto valida contrahitur obligatio. Indeq;
stultam esse vulgi naxiam, ait *Peckius de ressam. conjug. lib. 2. cap. 4. n. 3.*
qua dicitant patrem sponsi multa temere polliceri, quasi scilicet
ea ipsa in præjudicium uxoris sponsus illi remittere posset, id quod
multis sententiis confutatum, se meminisse *Peckius* attestatur. *Adde*
Carpov. Iprud. for. P. 2. constit. 43. def. 12. qui pro affirmativa qua-
stionis sententia pugnat, adeo ut patrem teneri censeat, donatio-
nem propter nuptias à filio uxori factam implere, licet nihil ex-
presse promiserit, modo tamen filio uxorem ducenti, pactaque,
dotalia contrahenti consenserit. Vix enim mariti patrem recu-
sare posse judicat, posteaquam matrimonio consensit, ut eas
omnes obligationes in se suscipiat, quæ ex causa matrimonii pen-
dent *arg. l. 1. C. de filiisfam. & quemadm. pro iis pat. ten. §. si igitur. 1. l.*
quod cum eo qui in al. pot. Alioquin sane decepta videretur mulier,
quam credibile est, non aliter filiosam, nuptiarum fuisse, quam
mariti facultates & patrimonium intuita esset. *l. 22. §. 12. ff. solut.*
matrim. arg. l. hinc queritur. 19. §. 1. l. & ancillarum. 27. §. ult. ff. de pec-
cul. Nec quicquam habet mariti parens, quod de pacto & pro-
missione filii conqueratur, quum filio uxorem ducenti non minus
donationem propter nuptias, assignare, quam filiam dotare tenea-
tur. *l. ult. C. de dotis promiss.* Sane Jure nostro statutorio minus dubi-
tationis quæstio habet, si pater pacta simul subscriperit. Illa
enim

enim Patrem obligari ex statuto patet, modo tamen reliquorum liberorum legitima tali donatione non imminuatur. Tunc enim ceu inofficiosa eatenus rescindi posse ex superius dictis & *l. 1. C. de inoffic. donationibus* certum est.

S. XVI.

De liberis post pacta dotalia natis.

Respectu contrariorum denique non incommode disquiri posset. An pacta dot. corrumpant, si liberi postea nascantur, & quid obtineat, si liberi nati ante obitum alterutrius conjugis moriantur? Sed brevitatis studio Lectorem benevolum remitto ad *Carpzov. Jurisprud. for. Part. 2. cons. 43. def. 13. & seq. Merium ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 2. num. 187. & c. & art. 28. n. 66. Cothman. Vol. 3. cons. 44. & 45.*

SECTIO IV.

Recensens remedia quibus pacta dotalia vel impugnantur, vel confirmantur, & ut Executioni mandentur, petitur.

Quo eo melius breviusque hic me expediam, casus diversi quam maxime separandi venient, Nempe

I. vel nulla sunt & invalida pacta dotalia, eo quod requisita legitima deficiunt, & hoc casu hæres ab intestato successurus ac impugnans pactorum dotalium valorem.

vel (1) jam possidet defuncti bona, & superstiti conjugum eo experienti, pactaque dotalia alleganti rite opponet Exceptionem nulliter factarum pactionum dot. & retentionis jure ac beneficio utetur *per l. 18. §. fin. ff. commod. l. 52. ff. de A.R.D.*

vel (2) nondum possidet, & hoc casu ad adipiscendam possessionem remedium sive actio ipsi competet pro variis circumstantiis sæpe varians. Ita enim Hereditatis petitio de qua *vid. Excell. Dominus Placc. in Tr. de action. Part. poster. Sect. post. art. real. 68. ibique citatos ut & Ddres ad tit. ff. de hereditat. petit. Actio ex interdicto quorum bonorum. de qua Exc. Dominus Placc. c. 1. act. 81. ibique cit. & Ddres ad tit. ff. quorum bonorum ipsi dabitur. Quin & actionem in rem publicianam *vid. l. 18. §. 15. ff. de damno inf. Exc. Dominus Placc. act. real. 29. & c.* vel aliam rei vindicatoriam pro circumstantiarum qualitate, maxime vero rei bona defuncti detinentis, comperere certis casibus posse extra dubium est.*

II, Vel

II. Vel valida sunt pacta & jure subsistunt, & hoc casu pariter vel superstes conjux debita sibi vigore horum pactorum bona detinet, & actorem controversiam super illis moventem seque heredem ab intestato jactantem exceptioni Pacti conventi, imo incompetentis actionis repellit, vel ab alio detinentur, qui si consensit in ista pacta, actione Pacti *Exc. Dominus Placc. c. l. se& prior. act. pers. 112.* vel conditione certi ex stipulatu *Dominus Placc. act. pers. 109.* recte convenietur. Sin vero non consensit in pactio- nes dot. aliquâ supra memoratarum actionum realium erit cum ipso experiendum. Quin & actionem præscriptis verbis quandoque competere posse *ex l. 6. C. de Jure dotium* patet. Denique

III. vel valida quidem sunt pacta, sed hæres ex illis succedens ex defuncti bonis vel plus detinet, quam ipsi vigore pactorum debetur, & prout consensit in pacta vel minusita vel ex pacto aut ex stipulatu vel reali actione cum ipso agetur: Vel plus petit, & exceptione plus petitionis §. 33. *I. de action.* repellitur.

Atque hæc potissima sunt remedia occasione pactorum dotalium competentia, quarum naturam indagare nunc operæ pretium esset, ut invicem comparari & ponderari queant & constare possit, quænam elective, quænam cumulative concurrant, item quænam præ aliis adhibere & eligere satius atque consultius actori sit futurum: Verum brevitatis rationem habens & ne justo sim prolixior silum abrumpo, & remedia hic tantum enumerasse & supremo quasi digito attigisse contentus, operam hanc cujusvis sanioris judicio actionum naturam investiganti & cum præceptis de concursu actionum conferenti relinquo.

Hæc ergo sunt quæ occasione statuti Patrii de Pactis dotalibus commentanda censui. Quæ si arideant benigno Lectori, mihi gratulabor. Sin vero displiceant, ea, quæ decet reverentia, rogitò, ut juvenilem conatum æqui bonique consulant, meque partim temporis angustia exclusum, partim mediis requisitis destitutum accuratius hisce enucleandis vacare non potuisse benevole perpendat, & de cætero de melliori nota me sibi commendatum habeat. Deo interim O. M. ejusque immensæ benignitati pro præstito hætenus auxilio, sit

Laus, Honor & Gloria.

01 A 6598

ULB Halle

002 937 166

3

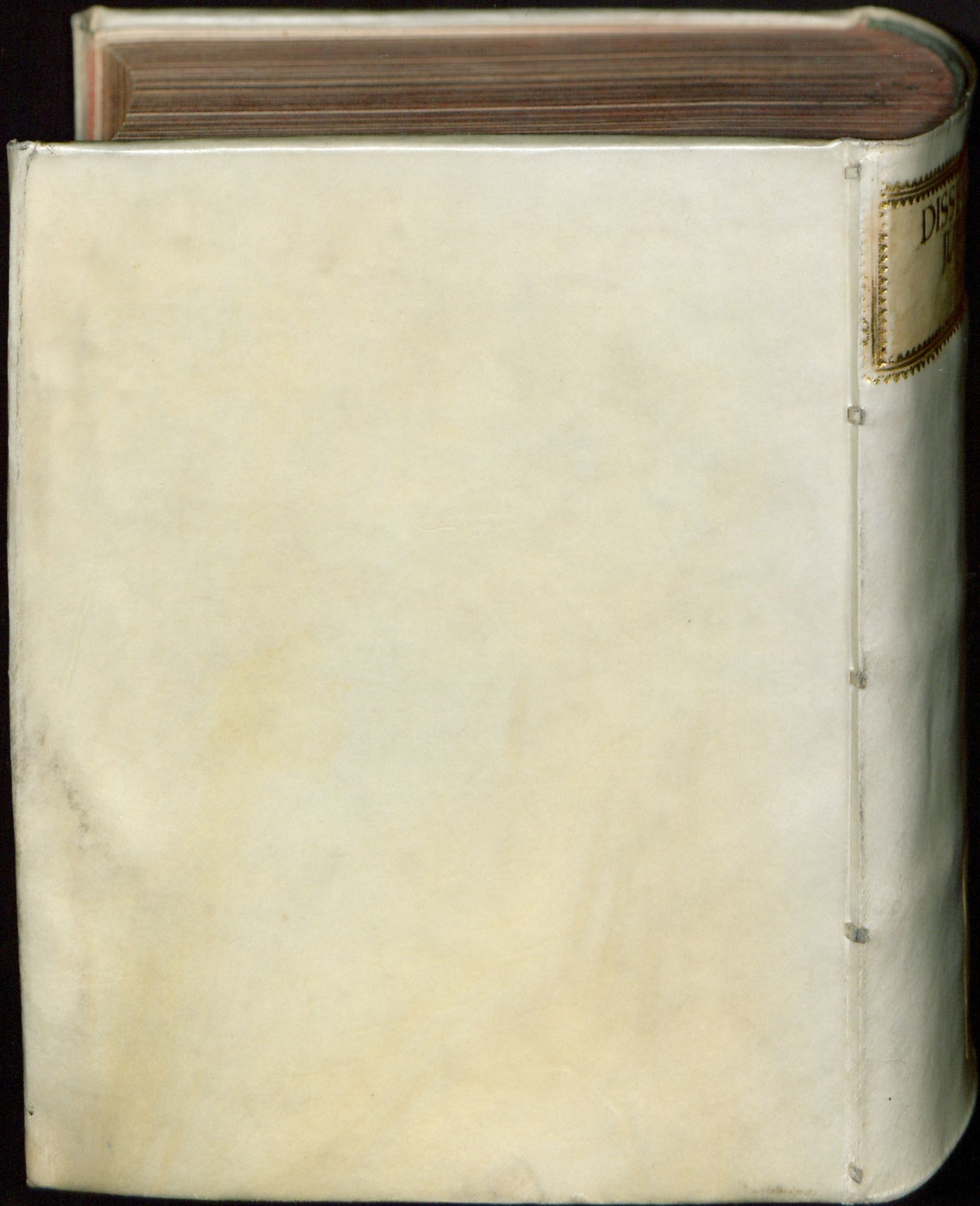

IL

VD 17

VD 18

MODERANTE DEO OPTIMO
MAXIMO
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
ELECTORATVS BRANDENBURGENSIS HEREDE
&c. &c.

SENSU SUPERIORUM
DISPUTATIONEM INAUGURALEM
DE
PACTIS DOTALIBUS

*ad Part. II. Tit. XI. artic. XI.
Juris Statutarii Hamburgensis*

DIRIGENTE
DN. CHRISTIANO THOMASIO,
CONSIL. ELECT. BRANDENB. PROF. PUBL.
UNIV. FRIDER. SEN. & FACULT. JURID.
h. t. DECAN.

PRO LICENTIA,
Summos in utroque Jure honores & Privilegia
Doctoralia ritè capeffendi

Publico Eruditorum Examine submittet

AUTOR
DIEDERICUS ANCKELMAN,
Hamburgensis.

d. 6. Apr. 1695. In Auditorio majori horis ante & pomeridianis.

HALÆ LITTERIS SALFELDIANIS. 1711.